

INTERIØR & MØBLER

NILs ÅRBOK 2018 NIL

INTERIØR & MØBLER

NILs ÅRBOK 2018 **NIL**

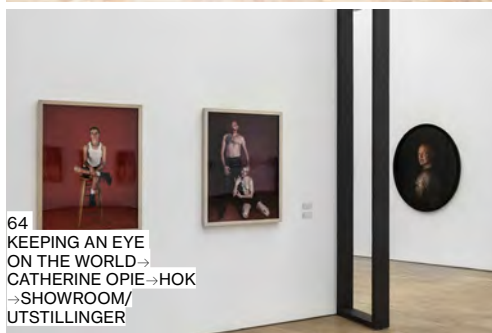
16
RADISSON BLU
→ ATLANTIC HOTEL
→ STAVANGER
→ SIGNALPROSJEKTER

57
ALTER TIL CAPELLA JOHANNEA
→ MAJORSTUEN KIRKE, OSLO
→ MØBLER

44
NEDRE FOSS GÅRD
→ SOM EN FUGL FØNIKS
→ FAGARTIKLER

64
KEEPING AN EYE
ON THE WORLD →
CATHERINE OPIE → HOK
→ SHOWROOM/
UTSTILLINGER

70
AJ2 – BARNE-
OG UNGDOMS-
PSYKIATRISK AVDELING
VED SYKEHUSET
I VESTFOLD (BUPA)
→ TØNSBERG
→ HELSEBYGG

106
TELENOR SINGAPORE
→ KONTORER/ARBEIDSPLASSE

8 LEDER/ KOLOFON

8
Leder → redaktør
→ Kunst i fokus
Tekst → Inger Schjoldager

8
Leder → NILs daglige leder
NILs årbok INTERIØR
& MØBLER 2018
Tekst → Mona Lise Lien

9
Presidenten har ordet
Tekst → Torunn Petersen

10 SIGNAL- PROSJEKTER

10
**THE SAGA CHAIR FOR
ARIAKE COLLECTION**
ANDERSSSEN & VOLL AS

16
**RADISSON BLU
ATLANTIC HOTEL**
→ STAVANGER
LINK ARKITEKTUR AS

23
**TEMPS DE FLORS →
ANTIC CINEMA MODERN**
→ GIRONA, SPANIA
DESIGN I SENTRUM

28
**ULLERUD
HELSEBYGG → DRØBAK**
LINDA EVENSEN
DESIGN LTD

34
PEPPES PIZZA → OSLO S
ROMLABORATORIET AS

41 FAGARTIKLER

41
FEATURING SPACES
Einar Hatlo, daglig leder
Featuring Spaces

44
**NEDRE FOSS GÅRD –
SOM EN FUGL FØNIKS**
Espen Voll, interiørarkitekt og
møbeldesigner MNIL
og Torbjørn Anderssen,
møbeldesigner MNIL

49
PETER OPSVIK
Svein Gusrud, møbeldesigner
MNIL, prof.em.

51 MØBLER

51
**PAVILION → STOLER
FRA & TRADITION**
ANDERSSSEN & VOLL AS

52
**CAMP → LOUNGESTOL
FRA FORA FORM**
ANDERSSSEN & VOLL AS

53
SAYO
→ NYTT FAMILIEMEDLEM
KNUDSEN BERG
HINDENES

54
**CORE → UTEMØBLER
FRA SUNDAYS DESIGN**
TORSTEINSEN DESIGN AS

55 MØBLER

55
**SEQUOIA →
BARSTOL FRA MAGIS**
ANDERSSSEN & VOLL AS

57
**ALTER TIL CAPELLA
JOHANNEA →
MAJORSTUEN KIRKE,
OSLO**
NYFELT OG STRAND
INTERIØRARKITEKTER

58 SHOWROOM/ UTSTILLINGER

58
**SOBRE STRÅLER →
FORA FORM,
STOCKHOLM**
FURNITURE FAIR
LINK ARKITEKTUR AS
TEAM BERGEN

60
**NÅLENS ØYE.
SAMTIDSBRODERI →
NASJONALMUSEET FOR
KUNST, ARKITEKTUR
OG DESIGN, OSLO**
TORSTEINSEN DESIGN AS

63
**MUSEUMS ON FIRE
→ OFFICE FOR CONTEM-
PORARY ART NORWAY**
TORSTEINSEN DESIGN AS

64 SHOWROOM/ UTSTILLINGER

64
**KEEPING AN EYE
ON THE WORLD →
CATHERINE OPIE → HOK**
TORSTEINSEN DESIGN AS

66
**EVENTYRSKOGEN →
NASJONALMUSEET
FOR KUNST, ARKITEKTUR
OG DESIGN**
LUCIA BORG
INTERIØRARKITEKT

68 HELSEBYGG

68
**MOTTAKSKLINIKKEN →
HAUKELAND
UNIVERSITETSSYKEHUS**
→ BERGEN
DESIGN&INNREDNING

70
**AJ2 – BARNE-
OG UNGDOMS-
PSYKIATRISK AVDELING
VED SYKEHUSET
I VESTFOLD (BUPA)**
→ TØNSBERG
KB ARKITEKTER AS

72 KONTORER/ ARBEIDSPLASSE

72
**WHY NOT? → ICE →
NYDALEN, OSLO**
METROPOLIS
ARKITEKTUR & DESIGN AS

74
**APOTEK 1 GRUPPEN
→ LØRENSKOG
LUND+SLAATTO**
ARKITEKTER

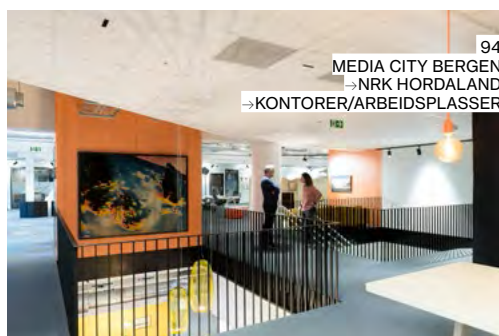
77
**ARVATO FINANCE AS
→ OSLO**
RAMSØSKAR
INTERIØRARKITEKTER AS

78
**BISNODE →
HAVNELAGERET → OSLO**
SNØHETTA

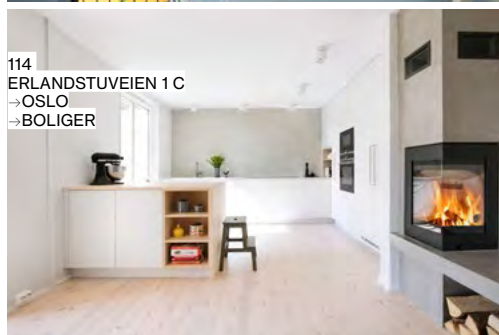
81
**CARNEGIE →
AKER BRYGGE → OSLO**
KORINTERIØRARKITEKTER

82
**ELKJØP → NYDALEN
→ OSLO**
METROPOLIS
ARKITEKTUR & DESIGN AS

85
**FLEKKEFJORD
SPAREBANK**
MAGU DESIGN AS

94
MEDIA CITY BERGEN
→NRK HORDALAND
→KONTORER/ARBEIDSPLASER

114
ERLANDSTUVEIEN 1 C
→OSLO
→BOLIGER

126
EL CAMINO
→FROGNER, OSLO
→SERVERINGSSTEDER

138
FAKULTETET
FOR KUNST, MUSIKK OG DESIGN
(KMD) UIB →BERGEN
→UNDERVISNINGSBYGG

140
UNIVERSITETET I OSLO
→HUM SAM →GEORG SVERDRUPS HUS
→UNDERVISNINGSBYGG

144
DRAMMENS-
BIBLIOTEKET
→OFFENTLIGE BYGG

89 KONTORER/ ARBEIDSPLASER

86
GIMPVILLE →OSLO
AS SCENARIO
INTERIØRARKITEKTER

89
GENERALDIREKTØR-
BOLIGEN →
NORSKE TOG AS →OSLO
ROMLABORATORIET AS

90
HJEMME HOS
MALLING & CO →OSLO
METROPOLIS
ARKITEKTUR & DESIGN AS

92
MEDIA CITY BERGEN
→BERGENS TIDENDE
IARK AS

94
MEDIA CITY BERGEN
→NRK HORDALAND
IARK AS

96
NORDSJØ KONTORPARK
→HAUGESUND
MAGU DESIGN AS

99
NORGES VAREMESSE
→LILLESTRØM
IARK AS

100
SANDS – ADVOKAT-
FIRMAET STEENSTRUP
STORDRANGE →OSLO
AS SCENARIO
INTERIØRARKITEKTER

103 KONTORER/ ARBEIDSPLASER

103
REFLECTO SEARCH
& SELECTION →OSLO
KUBIK
INTERIØRARKITEKTER

104
SPACES KVADRATUREN
→OSLO
AS SCENARIO
INTERIØRARKITEKTER

106
TELENOR SINGAPORE
ROMLABORATORIET AS

108 BOLIGER

108
GIMLELEILIGHET →OSLO
CADI AS

110
BOLIG LILLEHAMMER
SENTRUM
RAM ARKITEKTUR AS

113
LEILIGHET I HELGESENS
GATE →OSLO
RAMSØSKAR
INTERIØRARKITEKTER AS

114
ERLANDSTUVEIEN 1 C
→OSLO
ROMLABORATORIET AS

117 BOLIGER

117
HELGESENSGATE 4
→OMBYGGING
TOETASJES LEILIGHET
→BERGEN
FORTUNEN AS

118
REHABILITERING
AV HISTORISK LEILIGHET
→BYGDØY ALLÉ, OSLO
ROMLABORATORIET AS

120 HOTELL

120
THON HOTEL
ORION →BERGEN
RAMSØSKAR
INTERIØRARKITEKTER AS

122 SERVERINGS- STEDER

122
BØLGEN & MOI
FOOD GARAGE
→OSLO LUFTHAVN
GARDERMOEN
RISS AS

124
BAKER HANSEN
→LØREN, OSLO
METROPOLIS
ARKITEKTUR & DESIGN AS

126
EL CAMINO
→FROGNER, OSLO
PIL INTERIØRARKITEKTUR
& DESIGN AS

128 SERVERINGS- STEDER

128
FISKERIET FLESLAND
→BERGEN
RISS AS

130
MONSOON ASIAN →
KRISTIANSAND
RISS AS

132 UNDERVISNINGS- BYGG

132
UNIVERSITETET
I AGDER →CAMPUS
KRISTIANSAND
HR PROSJEKT AS

134
GAMLE STABEKK
SKOLE →BÆRUM
CADI AS

136
JESSHEIM
VIDEREGÅENDE SKOLE
KAPSEL DESIGN AS

138
FAKULTETET
FOR KUNST,
MUSIKK OG DESIGN
(KMD) UIB →BERGEN
AS SCENARIO
INTERIØRARKITEKTER

140
UNIVERSITETET I OSLO
→HUM SAM →GEORG
SVERDRUPS HUS
BEATE ELLINGSEN AS

142 UNDERVISNINGS- BYGG

142
VARDEN SKOLE
→BERGEN
OG ARKITEKTER AS

144 OFFENTLIGE BYGG

144
DRAMMENS-
BIBLIOTEKET
TONE NÆRØ AS

146
RINGEBU INNOVASJONS-
SENTER OG BIBLIOTEK
RAM ARKITEKTUR AS

148 INNGANGSPARTI

148
INNGANGSPARTI
SOMMERROGATA
13-15 →SOLLI PLASS,
OSLO
METROPOLIS
ARKITEKTUR & DESIGN AS

150 MUSEUM

150
HISTORISK MUSEUM →
UNIVERSITETET I OSLO
(UIO)
IARK AS

146 UTDANNINGS- INSTITUSJONENE

152
HØYSKOLEN
KRISTIANIA →
Westerdals Institutt for
kommunikasjon og design

154
KHiO →Avdeling design

158
UiB →Fakultet for kunst,
musikk og design
→Institutt for design

159-162 PROSJEKT- KREDITERINGER

163
NIL
ORGANISASJONS-
STOFF

163
Om NIL

163
Hvorfor bruke
en interiørarkitekt/
møbeldesigner MNIL?

164
Medlemsmatrikkel

ANNONSER

178
Annonseoversikt

2-5
179-227
Annonser

Kunst i fokus

Årboken har i år et spennende og variert innhold. Signalprosjektene representerer svært forskjellige trender. Vi ser at utstillingsarkitektur er bredere representert i år enn tidligere. Med Antic Cinema Modern, nærmer installasjonen seg kunst. Dette er nytt og spennende. Med stolen Saga er selve prosessen blitt mer som å utvikle et

kunstverk. Da ble det naturlig å hente inn en fagartikkel om nystartede Featuring Spaces, en database med kunstverk, som kan være et nyttig verktøy for interiørarkitekter. Sjøkket over at Nedre Foss Gård brant ned etter en omfattende og imponerende oppussing var stort, derfor er gleden desto større når vi hører historien om å gjenskape

det tapte. Gjenbruk og bærekraft er blitt enda tydeligere i prosjektene, her åpenbarer NIL-medlemmer seg som mer fremtidsrettet enn mange andre bransjer.

Inger Schjoldager
Sjefredaktør
Orfeus forlag

NILs årbok INTERIØR & MØBLER 2018

Jeg er stolt og glad for å jobbe med å ivareta Norske interiørarkitekters og møbeldesigneres landsforening (NIL) og medlemmenes interesser – og bidra til å løfte og fremme profesjonene.

For meg blir det stadig tydeligere at det er ekstremt viktig å stå samlet som faggruppe. Det danner grunnlaget for en slagkraft og gjennomslag som ingen fagutøvere kan oppnå alene.

Vi oppfordrer utøvere som har kompetanse til å være medlem i NIL og som har valgt å stå utenfor, fordi man kanskje ikke ser den umiddelbare hensikten og kortsiktige gevinsten med en sterk faginteresseorganisasjon, om å melde seg inn.

Den posisjonen profesjonene har i dag, har ikke kommet uten kamp. Det er mange som har gått foran og ryddet vei, men *den* kan fort forvitte hvis arbeidet ikke fortsetter. Vi jobber ut fra en grunnleggende sterk base fundamentert på faglig kunnskap og kompetanse, samlet styrke, en effektiv foreningsstruktur – og ikke minst – en positiv

tone og samarbeidskultur innad i NIL. Vi er vennlige, imøtekomende og profesjonelle.

NIL vinner frem med det arbeidet som gjøres. Å posisjonere våre medlemmer i forhold til oppdragsgivere, samarbeidspartnere og myndighetene er et pågående arbeid som må tilpasses stadige endringer i forutsetningene. Det langsiktige arbeidet som pågår vil over tid medføre flere oppdrag for interiørarkitekter og møbeldesignere.

For å dokumentere kompetansefeltet med bredde, dybde og styrke utgir vi hvert år NILs årbok *INTERIØR & MØBLER*. Årboken er en faglig utgivelse med fokus på prosesser så vel som ferdig prosjekt med helhetlig konsept, samarbeid og grensesnitt mot andre prosjekterende – og funksjon og estetisk uttrykk.

De prosjektene du kan se og lese om i årboken vært gjennom en reell konkurranse. I motsetning til enkelte andre medier kan man ikke kjøpe seg plass i NILs årbok. Prosjektene har vært gjennom

en tøff evaluering, før de presenteres her. Invitasjonen til å registrere prosjekter i databasen for årboken inneholder klare kriterier, og evalueringen og utvelgelsen gjøres av en faglig sterk jury over en periode på to uker. Juryeringen avsluttes med et felles jurymøte hvor endelig valg av prosjekter blir foretatt.

Utvelgelsesmetoden gjør sitt til at NILs årbøker er det eneste mediet som dokumenterer utviklingen innen interiørarkitektur og møbeldesign over tid, ved å vise det ypperste som leveres fra våre medlemmer – og utgjør en viktig dokumentasjon på en del av vår kulturarv.

Jeg vil oppfordre alle til å lese tekstene i årboken. Bilder er fint, men tekstene gir dybde og større forståelse for hvorfor resultatet fremstår slik det gjør.

God fornøyelse!

Mona Lise Lien
Prosjektleder og daglig leder i NIL

INTERIØR & MØBLER –
NILs årbok 2018 er utgitt av
NIL – Norske interiørarkitekters
og møbeldesigneres landsforening

ISBN 978-82-91194-28-8
ISSN 0803-7582

Prosjektleder → Mona Lise Lien
Redaktør → Orfeus Publishing
v/Inger Schjoldager
Redaksjonskomité → Fredrik Tørsteinsen,
Kaja Kosonen Geiran, Malin Skjelland
Eriksen, Ane Wierli Nilsen,
Tora Schei Rørvik (1. år MA KHiB)
Art direction/grafisk design/
produksjon → Halvor Bodin
Grafisk design/produksjon →
Claudia C. Sandor

Leder/koordinator annonsesalg →
Steffen Kørner Ludvigsen
Annoncesalg → Nurke Brandt,
Else Marie Dahll, Tone Grimsrud,
Sophie Elnan Flatval, Sigrid Aaronæs,
Annetin Hurum, Caroline Lang

Trykkeri → Livonia Print SIA, Latvia
Papir → 300 g/m² FSC [omslag],
115 g/m² G-Print FSC [materie],
Rainbow Intensive Orange
80 g/m² [fargelegg]

Tekstene til de ulike prosjektene
som presenteres i boken er skrevet
av de respektive interiørarkitekter
og møbeldesignere og er redigert
av redaktøren.

FORKORTELSER
MNIL → Medlem av Norske
interiørarkitekters og
møbeldesigneres landsforening
MNAL → Medlem av Norske
arkitekters landsforbund
RIV → Rådgivende ingeniør VVS
RIE → Rådgivende ingeniør elektro

Ansvarlig utgiver →

Adresse → NIL
Josefines gate 34, 0351 Oslo
Telefon → 23 33 24 64
E-post → nil@nil.no
Web → www.nil.no

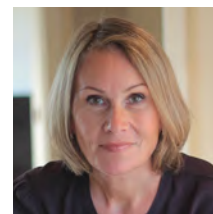
President →
Torunn Petersen 2017–
Daglig leder → Mona Lise Lien
Mobil → 971 76 230
E-post → mona.lise.lien@nil.no
Web → www.nil.no
facebook.com/NILsiden

FORSIDE
KEEPING AN EYE
ON THE WORLD →
CATHERINE OPIE → HOK
TORSTEINSEN DESIGN AS
→ Side 64

BAKSIDE
THE SAGA CHAIR
FOR ARIAKE COLLECTION
ANDERSSSEN & VOLL AS
→ Side 10

Presidenten har ordet

Vi som er medlemmer i NIL er ansvarlige og profesjonelle fagutøvere, og har sterkt fokus på brukerens behov i prosjektene. Vår hverdag er ofte variert og mangfoldig, og vi støter stadig på nye utfordringer som må løses på sin unike måte. Vi søker hele tiden etter nye, smarte og funksjonelle løsninger som også har sitt tydelige og estetiske uttrykk. Utformingen av rom og romforløp skal være designet for alle. Valg av materialer og overflater skal være bærekraftige.

Årboken har for NIL blitt en viktig del av foreningens varemerke, og den viser et utvalg av nye prosjekter som er utført av våre medlemmer i løpet av det siste året. Vi vet at det blant NILs medlemmer utføres et vidt spekter av prosjekter, og at det gjøres langt mer enn det vi ser som ferdige resultat på bilder. Prosjektene varierer i størrelse – fra enkeltprodukter til komplekse bygg med flere funksjoner, det er i ulike segmenter – fra små hytter og boliger til sykehus og flyplasser. Det kan også være svært ulike forløp fra prosjekt til prosjekt, og man må som fagutøver alltid være bevisst sin rolle i den tverrfaglige sammenheng.

Vårt fag har tradisjonelt kommet for sent inn i offentlige byggeprosjekter. Men det er gledelig å se at blant annet Statsbygg nå ønsker å etterfølge mange private utbygges eksempel, ved å etterspørre interiørarkitektens kompetanse fra starten av byggeprosjektet. De vil ikke lenger vente til skisseprosjekt, og kanskje forprosjekt, er ferdig utført av bygg-arkitekt. De ser at byggets utforming må henge sammen med resultater av brukerprosesser, tjenestedesign og kanskje endringsprosesser.

Interiørarkitektur starter nemlig idet ideen om et byggeprosjekt starter.

Som interiørarkitekt og møbeldesigner forholder vi oss alltid til økonomien i prosjektene, og har ofte budsjetter som en ufravikelig rammebetingelse. Enkelte ganger må vi gi slipp på gode løsninger og finne kompromisser som lettere kan gjennomføres innenfor budsjettrammen. Med knappe timebudsjetter kan dette føre til løsninger med materialvalg som gir kortere holdbarhet og dyrere drift. Andre ganger blir slike prosesser drivere for innovative løsninger hvor vi virkelig ser kreativiteten blomstre. I historien bak flere av prosjektene i denne årboken ligger det mange slike prosesser.

Et kriterium for å bli valgt ut til årboken er at prosjektet faktisk er ferdigstilt. Kanskje vil årboken i fremtiden vise noen av prosjektene som aldri ble iverksatt, men som hadde interessante og innovative ideer verdt å vise?

I takt med årbokens stadige utvikling og forbedring har også NIL som organisasjon blitt modernisert og profesjonalisert. I 2017 ble en toårig handlingsplan for NIL lansert og iverksatt. Med begrensede ressurser er det viktig å vite hva man skal prioritere av alle de oppgavene NIL blir utfordret på. Hver dag kommer det nye henvendelser fra våre medlemmer og samarbeidspartnere. Samtidig skal vi drive organisasjonen fremover, være tilstede i de riktige fora og heve kunnskapen i samfunnet om vår kompetanse.

Vi har allerede nådd mange av våre mål i to-årsplanen, men vi har fortsatt mange interessante saker på agendaen som vil få betydning for fagfeltets utvikling.

NIL må blant annet fortsette med målrettet folkeopplysning omkring fagfeltets ulike sider. Vet folk flest forskjellen på en høyskole-utdannet interiørarkitekt og en stylist? Vet oppdragsgivere hvilke krav og vilkår som bør stilles i en møbel- eller designkonkurranse?

Det er avgjørende at alle potensielle byggherrer er innforstått med hvilken kompetanse de skal etterspørre i sine prosjekter og konkurranser. NIL har derfor utformet gode veiledere – både for utlysninger etter interiørarkitekttjenester og for møbel- og designkonkurranser.

Et medlem av NIL må besitte aktuell kunnskap og være oppdatert ved endring av lover og regler. Årets fagdag i NIL – der alle er velkomne – hadde fokus på teknologi og fremtidens verktøy og løsninger. Det foregår en nådeløs digitalisering, og vi som interiørarkitekter og møbeldesignere må være med i den rivende utviklingen. Vi skal samtidig hegne om vår unike kompetanse, hvor vi først og fremst ser mennesket i sammenheng med sine bygde omgivelser.

Det er avgjørende at vår omverden forstår hvilke prosesser som inngår i våre oppdrag, og dermed får øynene opp for hvilken kompetanse MNIL besitter. Og NIL skal fortsette å være en organisasjon som driver faget fremover.

NIL bringer resultater – NIL er et naturlig valg for den profesjonelle fagutøveren!

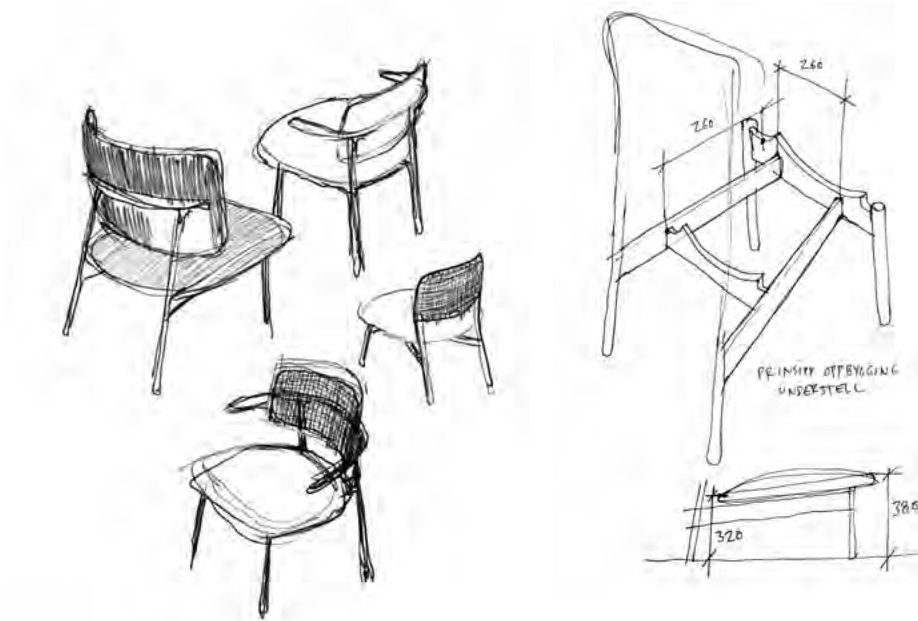
Torunn Petersen
President NIL 2017–

THE SAGA CHAIR FOR ARIAKE COLLECTION

ANDERSSSEN & VOLL AS

Prosjektansvarlig→Espen Voll, interiørarkitekt og møbeldesigner MNIL

KREDITERING→SIDE 159

→
The Saga chair holdt oppe av
en av Hirata Chair's håndverkere.

Japansk møbeltradisjon møter nordisk design

Et møte mellom japanske håndverkstradisjoner og nordiske designtradisjoner. En liten loungestol, men med en generøs sitteflate. Et produkt som oppstod i direkte kontakt med de utførende håndverkere. Anderssen & Voll stod for konseptutvikling og produksjon av tekniske tegninger som underlag for produksjon.

Anderssen & Voll ble høsten 2016 invitert til det som opprinnelig het «the Morodomi project». Morodomi er en liten by sør i Japan kjent for sin betydelige treindustri og møbelproduksjon. De siste tyve år har denne industrien blitt kraftig desimert. Regionen tok derfor tak og lanserte et prosjekt hvor

utvalgte japanske og utenlandske designere ble invitert til å bidra til en retningsendring for å skape et fornyet moment for denne industrien. Et skifte i estetisk innhold og fokus ble regnet som avgjørende for å tiltrekke seg en ny og internasjonal interesse for produktene.

Gabriel Tan, en ung møbeldesigner fra Singapore, har ledet arbeidet med å etablere og organisere prosjektet. I tillegg til Gabriel Tan og Espen Voll ble den svenske designeren Staffan Holm og den japanske arkitekten og designeren Keiji Ashizawa invitert med ned for det innledende arbeidet. Denne gruppen av fire designere reiste ned til Morodomi i desember 2016 for i en uke å jobbe

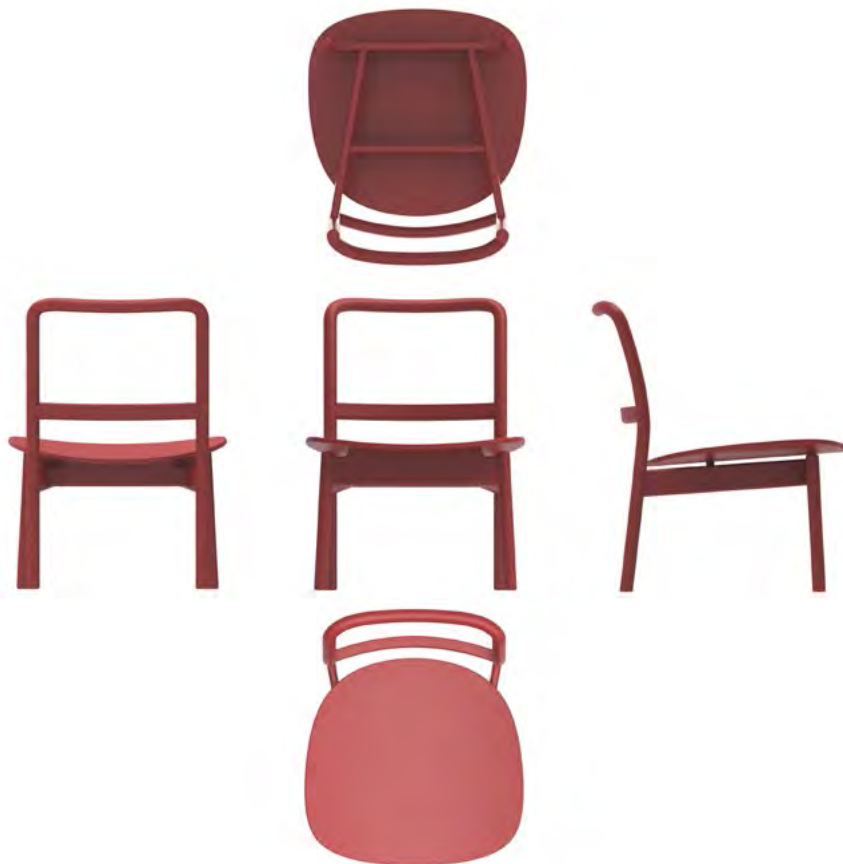
direkte med de involverte produsentene. Gruppen som reiste ned inkluderte den sveitsiske fotografen Sebastian Stadler og den sveitsiske art directoren Martina Perrin fra studio AnnerPerrin. Tanken var at både nye produkter og et nytt selskap skulle gro frem i møtet mellom designerne og produsentene. Derfor ble også prosjektet tett fulgt av fotografen og art directoren som parallelt kunne dokumentere og bygge et rammeverk og profil for den nye merkevaren etterhvert som prosjektet skred frem.

Prosjektet er en følge av det gjensidige samarbeidet mellom de lokale bedriftene Legnatec og Hirata Chair. Disse møbelprodusentene, som er grunnleggerne av

THE SAGA CHAIR FOR ARIAKE COLLECTION

den nye merkevaren, ligger begge midt i Morodomi by som er en del av Saga prefektur. Denne lille byen alene teller nærmere 30 møbelprodusenter. Den nye merkevaren ble hetende Ariake Collection og er navngitt etter Ariakehavet som grenser mot Saga prefekturatet. På japansk betyr Ariake daggry og symboliserer godt det nye kapittelet som er innledet av de to fabrikkene, når de nå sammen etablerer en ny merkevare med internasjonale og japanske designere rettet mot det globale markedet.

Ariake Collection er bygget på troen på at gode produkter springer ut av nære arbeidsforhold mellom designere og industrien. Møbler skapes for de sosiale møteplassene hvor folk lever, arbeider og spiser sammen. I samme ånd ble workshopen i Morodomi gjennomført. Det var en intens uke hvor designere, direktører, håndverkere, fotograf og prosjektledere bodde, jobbet og spiste sammen. Til tross for språkbarrieren

genererte designerne og håndverkerne i fellesskap den energi og forståelse som i dag er grunnlaget og sjelen i merkevaren.

Den første dagen på workshopen var vårt første møte med håndverkerne, samt en innføring i den tilgjengelige industrielle teknologien, erfare ulik håndverkskunnskap og se på de mange treslag og overflatebehandlinger som blir benyttet. I tillegg ble vi presentert for de produkter Legnatec og Hirata Chair produserer på daglig basis. Begge bedriftene besitter ny og gammel teknologi og er på den måten et godt eksempel på hvordan Japan gjerne fremstår for oss utenfra; med en fot i tusen år gamle tradisjoner og en fot i det moderne, med det siste innenfor ny teknologi. Resten av uken var fordelt mellom hyppige fellesmøter mellom designerne, utprøving og diskusjon av ideer med håndverkerne, utfarter for å oppleve ny og tradisjonell japansk kultur, spise lokal mat, bade i varme kilder, synge karaoke og sove på tatamimatter. Det var et høyt tempo med

mye kollektiv energi og utfoldelse.

For Anderssen & Voll utformet vi en stol og en bordserie til kolleksjonen i løpet av denne uken. Med tidsforskjellen mellom Norge og Japan kunne vi bruke kontoret hjemme i Oslo til å videreutvikle ideer som ble skissert på dagtid i Morodomi. Kontoret i Oslo bearbeidet håndskissene over til 3D-tegninger som var ferdige på morgenen i Japan. Disse tegningene dannet så utgangspunktet for å bygge enkle fullskalamodeller på fabrikken Hirata Chair.

Stolen, som ble gitt navnet Saga, tok utgangspunkt i dimensjoner og proporsjoner typiske for japanske møbler som generelt er noe mindre enn i Skandinavia. Det var etter å ha sett møbelkolleksjonen hos Hirata Chair at ideen kom. Her var det flere små møbler som likevel ga nødvendig støtte og komfort og var tilpasset et liv som leves på færre kvadratmeter. Dette var en innsikt vi ønsket å ta videre i kombinasjon med håndverksteknikker som kjennetegner vår egen skandinaviske møbelarv.

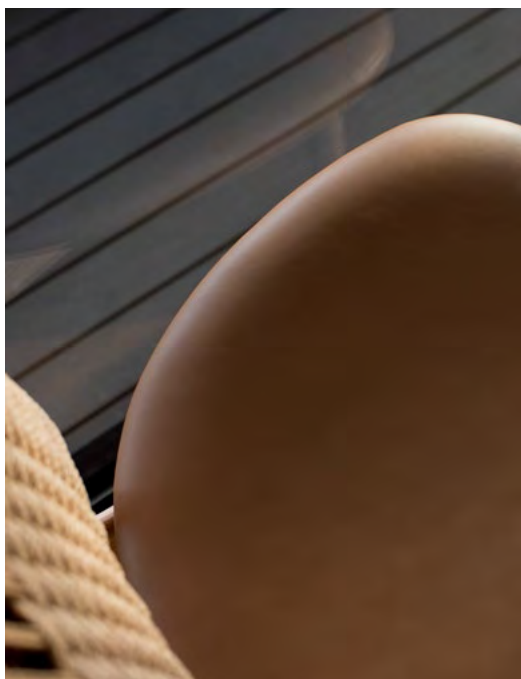
THE SAGA CHAIR FOR ARIAKE COLLECTION

Deltagene ved workshopen i Morodomi. Fra venstre Espen Voll, Gabriel Tan, Keiji Ashizawa, Martina Perrin og Staffan Holm

Arbeiderne på Hirata Chair og Legnatec viser frem noen av resultatene etter den første workshop-uken i Morodomi.

Setet trukket i brunt cognac skinn og rygg i flettet papirtråd.

The Saga chair og Taio bord plassert sammen. Bord og stol begge utført i eik.

→ The Saga chair i sort utførelse. Overflatebehandlingen er Sumi som er et blekk av askerester.

Stolen kjennetegnes av et overraskende generøst og komfortabelt skinnsete, men setet fremstår større enn hva det faktisk er. Dette oppleves fordi ryggen er smal i forhold til setet, og det virkelige fotavtrykket til stolen er ganske lite sammenlignet med andre loungestoler. Størrelsen og materialene gjør den enkel å flytte rundt på. Den avrundete og myke seteformen gjentas i utformingen av ryggstykket. Bakbena, som er utført i eik, går videre opp fra gulvet og danner rammen for ryggen i en sammenhengende bevegelse. For komfort og taktil berikelse av stolen valgte vi å bruke et flettverk av papirtråd til ryggen. Dette er en håndverksteknikk vel så kjent fra norsk

og ikke minst dansk møbeltradisjon. Stolen er bygget med en kombinasjon av avanserte CNC-maskiner og presist håndverk.

Heltre, fletting med papirtråd og bruk av skinn er tradisjonelle elementer både i japansk og nordisk møbeltradisjon. Likevel er stablingen og utformingen av de kjente elementene løftet inn i vår samtid, og vi synes de representerer noe formmessig nyskapende. En ekstra styrke til produktet var å kunne ta i bruk en helt særegen teknikk til overflatebehandlingen av den sorte utgaven av stolen. Dette kalles Sumi Ash og er et sort blekk laget av aske. En helt særegen teknikk typisk for japansk håndverk. Sagastolen mottok i 2017

Bo Bedres pris som Årets Møbel.

I desember 2017 gjennomførte Ariake Collection igjen en workshop og inkluderte flere nye internasjonale og japanske designere. Deriblant Norm Architects fra Danmark og Shin Azumi fra Japan. Utstilling under møbelmessen i Stockholm i 2018 var designukens mest omtalte hendelse. Kolleksjonen teller i dag totalt over 30 produkter som for eksempel bord, skap og stoler laget i blant annet eik, ask, cedertre og hinoki. Resultatet er en kolleksjon som nyttiggjør seg det beste skapt av hånd og maskin, inspirert av en levende japansk kultur – og respekten for denne.

RADISSON BLU ATLANTIC HOTEL→STAVANGER

LINK ARKITEKTUR AS

Prosjektansvarlig→Camilla Songe-Møller, interiørarkitekt MNIL

Prosjektmedarbeider→Lene Korneliussen, interiørarkitekt MNIL

KREDITERING→SIDE 159

→
Bæresøylen i resepsjonsområdet er kledd inn i eikeplater som treffer spilehimlingen og rekkverket som omkranser mesaninen. «Treet» skal oppleves som et helt element. Inspirasjonen er hentet fra trærne som omkranser Breiavannet utenfor hotellet. Loungeområdet er møblert med store hjørnesofaer og frittstående myke stoler som er funksjonelle for hotellets gjester. Farger, materialer, belysning og form har det vært viktig for å få en smak av fortiden, men i en setting av nåtiden.

Gammel storhet bruser med fjærene

Hotel Atlantic, Stavangers første hotell og hele byens stortue, hadde det siste tiåret overlevd på sitt gode renommé fra glansdagene. Her har taler blitt holdt, brudevalser danset, tårer felt, konserter avspilt og 17. mai feiret i generasjoner. I Oljebyen har konkurransen om hotellgjestene vært hard og nye hoteller kommet til. Hotellet som «alle i Stavanger» har et forhold trengte sårt en oppgradering. Selv ikke byens beste beliggenhet og vakre utsikt over Breiavannet, var nok til å trekke tilstrekkelig med overnattingsgjester. Det er nå endret! LINK Arkitektur fikk ansvar for en totalrenovering av hotellet.

Før ombyggingen fremstod Hotel Atlantic som et sammensatt speilbilde av de

tidsepoker bygget har gjennomgått. Det opprinnelige Hotel Atlantic stod ferdig 15. mai 1952 og i 1968 ble fire nye etasjer bygget på. I 1980 ble den nye St. Olavsfløyen ferdigstilt. LINK Arkitektur har i tett samarbeid med oppdragsgiver The Rezidor Group og eier av bygget KLP, transformert de gamle bygningskroppene til igjen å være byens foretrukne møtested. Det summer i korridorene i det nye konferansesenteret på dagtid, og det myldrer med gjester i restauranten på kveldstid. Prosjektteamet bestående av IARK, ARK og LARK (alle innomhus og fra LINK) har sammen hatt ansvaret for en totalrenovering og omstrukturering av hele hotellet: 355 hotellrom, nytt moderne konferansesenter med Break-Out område, nytt inngangsparti, ny inngang til Atlantic Hall, resepsjon,

tilhørende restaurant med bar (350 sitteplasser), treningssenter/gym samt spesialdesign av innredning/møbler/vegger/ installasjoner er noe av det som er utformet. Det er ingen konkurrerende hoteller i sentrumskjernen som kan måle seg med kapasiteten til Atlantic.

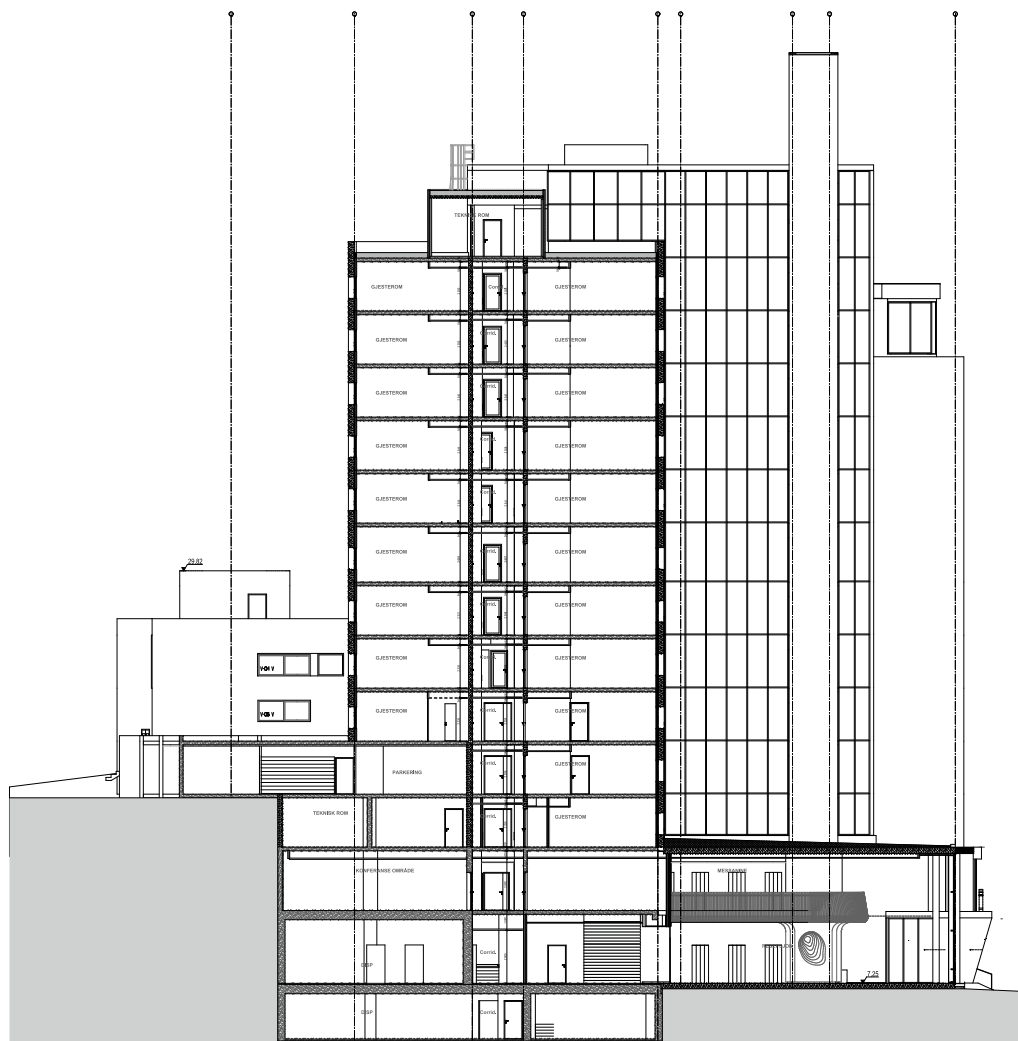
Oppdragsgiver har, som en stor internasjonal aktør, en sterk merkevare og en tydelig designprofil. Denne var, sammen med Atlantics lokale historie, selve fundamentet da det ble utarbeidet designkonsept for hotellet. Å tilbakeføre (og gjenopprette) Hotel Atlantic til igjen å være Stavangers foretrukne møteplass, var noe LINK Interiør tok på største alvor og med et snev av ærefrykt. Det var essensielt å gjenskape hotellets wow-faktor. Elegant, stilfullt og sofistikert var retningslinjene i

RADISSON BLU ATLANTIC HOTEL → STAVANGER

← Hotellets restaurant FireLake, med spesialdesignet sofaer. Flere av søylene er kledd inn med trekantede eikespiler for å danne en sammenheng fra resepsjonsområdet. Bruk av materialer som messing, stein, eik og stemningsfull belysning gir gjestene en kontinental opplevelse. Restauranten har igjen blitt en av Stavangers foretrukne.

← Det første en møter når en entrer restauranten er showkjøkkenet med et stort langbord i ståhøyde, som brukes både til frokost og middag. Mønstrede flisegulv som går igjen i øvrige områder sammen med fiskebeinsparkett i heltre eik. Messingdetaljer, speilvegger og bokhyller omkranser åpningen til kjøkkenet. Stemningsfulle lamper som flyter over innredningen.

utvikling av Atlantic, som et av flaggskip-hotellene til Radisson Blu. Historikken, materialiteten og kunstverkene fra 50-tallet spilte en stor rolle i denne prosessen. Den bevisste bruken av bestandige materialer gjenspeiler byggets historie og sjel. Kvalitetsmaterialer som kobber, stein, heltre, messing, marmor og hud ble et førende gjennomgangstema og la premisser for utarbeidelse av interiøret. 1950-tallets formspråk med sine enkle, rette linjer og utstrakt bruk av treverk ville de så absolutt tilbakeføre, men med moderne bruk av datidenes materialer. De skulle transformere bygget, men ville at varmen og folkeligheten Atlantic i mange år var kjent for, skulle være godt gjenkjennelig etter ombyggingen. Interiøret skulle oppleves inkluderende, og favne om flere generasjoner. Hotel Atlantic skulle igjen bruse med fjærene ved Breiavannet.

Det var tidligere vanskelig å orientere seg i hotellet med dets mange nivåer, bygningskropper, trapper og ganger.

Det mest synlige grepet i hotellets eksteriør og interiør er etableringen av den nye resepsjonen mellom den opprinnelige delen og St. Olav-blokken. Det markante «glasstårnet» er synlig fra mange steder i byen og fungerer som et knutepunkt. Ved å legge resepsjonen i møtepunktet mellom blokkene, ankommer gjestene hotellets indre kjerne, og kan enkelt navigere seg rundt i de forskjellige etasjene. Fra hovedinngangen er det etablert rampe fra bakkenivå og opp til forhøyet inngangsparti. UU-funksjonene er løftet frem og fremstår som delikate designelement i alle hotellets fellesarealer og store, luftige sosiale soner gir god tilgjengelighet for rullestol i alle etasjer.

Inngangen til det nye konferansesenteret blir via den nye resepsjonen og opp i 2. etasje til fellesarealene. Herifra er det tilkomst til Atlantic Hall, Kiellandssalen, og alle de øvrige konferanserommene. På denne måten dannes en ny adkomst til Atlantic Hall. Den tidligere adkomst var

fra hotellets bakside og var ikke utformet i henhold til dagens standard for universell utforming. Denne inngangen tas bort, slik at hotellet kun har én hovedinngang som er tilgjengelig for alle.

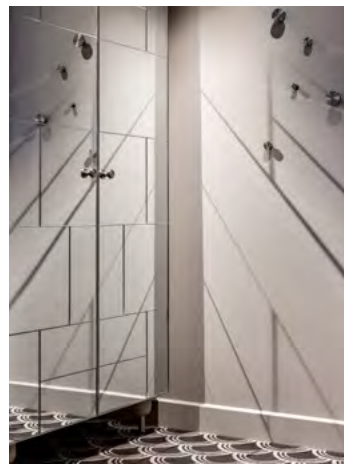
Resepsjonsområdet som strekker seg over to etasjer er byggets smykke. Med kunstverk som bakteppe danner resepsjonssatlittene en vakker ramme for en varm velkomst i hotellet. Veggene har i alle år vært en levende utstilling for regionens kunstnere, og er noe av identiteten til Atlantic. Ved å gjenbruke eksisterende kunst i samspill med samtidskunst (Nuart), blir hotellet på ny en kunstscene hvor gammel og ny historie forenes. Spilehimlingen i tre i resepsjonsområdet har perforert duk og sprinklerhode i samme fargetone som treverket, og er utformet som et trykksatt luftkammer. Dette for å unngå synlig ventilasjon til luft og avtrekk.

RADISSON BLU ATLANTIC HOTEL→STAVANGER

Detaljer fra en av de mellomstore suiteene på 70 m². Spesialdesignet speilinstallasjon med messingdetaljer som avgrensar seng og loungeområdet. Sengegavl med integrert ledlysning. Varme materialer og farger som skilr over i hverandre, og skaper en hjemlig atmosfære.

Loungeområdet i 1. etasje er en forlengelse av resepsjonsområdet. Spesialdesignet sofa og nisje til kunst. Grønt tapet og lysinstallasjon tegnet til prosjektet. Forskjellige grøntoner smelter fint sammen til en helhet og gir tyngde til det lyse terrassogulvet.

Utsnitt av spesialtegnat garderobeskap kledd med speilfliser, og med veggknagger i messing.

→ Suite i 13. etasje med Stavangers beste utsikt over byen og Breiavannet. Takhøyden i deler av loungeområdet går over to etasjer og er på 8 meter. Soverommet er plassert på en mesanin i 14. etasje.

↘ Ett av hotellets møterom. Med innebygget nisje for kunst. Sandfarget tapet står flott mot kobberlamper og stoler i hud.

Baren i FireLake er kledd med svarte, lakkerte stålsplær. Ton i ton materialitet inspirert fra 50-tallet som danner et bakteppe for hotellets store kunstsamling.

HOTELLROMMENE

Hotellet har romtyper som familie/singel/dobbel/HC-tilpasset/business og suiter i forskjellige størrelser, samt en unik suite kalt Odins suite. Suiten går over 11. og 12. etasje, har partier med en takhøyde på 8 meter, fantastisk utsikt over byen og med direkte adkomst til gymfasiliteter. Treningsrommet er plassert i toppetasjen, inneholder sauna med utgang til takterrasse med boblebad og 360 graders utsikt.

SPESIALDESIGN

Det er tegnet ut et betydelig antall møbler i prosjektet. Alt i fra enkle serveringsdisker til komplekse løsninger som oppbevaringsløsninger, nattbord, sengegavler med integrert sofa i

alle hotellrom, garderobeskap med speillinndelinger, sofanisjer/benker, resepsjonssatellitter, serveringsdisker/ståbord/i de sosiale sonene samt restaurant/showkjøkken og bar. Alle enheter/moduler har et klart og tydelig formspråk og spiller på hverandre i materialitet og uttrykk.

RESTAURANT

Restauranten, som en gang var regionens institusjon for utdanning av kokker, er plassert i 1. etasje. Med store vinduer mot Breiavatnet åpner den opp mot utsikten, samtidig som innsyn inviterer inn. Med baren som restaurantens hjerte og en nordisk og lokal tolkning av Rezidors FireLake-konsept, fremstår restauranten som kontinental

og tidløs. For å kompensere for klanglyd i restauranten er det benyttet monohimlinger. Dette skjuler ventilasjon, sprinkleranlegg og øvrige tekniske installasjoner. Det er jobbet med variasjon i takhøyde der det har vært mulig, av estetiske grunner, men også et bevisst valg for å fremme god akustikk. Messingplater er utstrakt brukt som et designelement. Hovedmaterialer i restauranten er messing, stein og eik i forskjellige utførelser. Repeterende bruk av disse materialene gir restauranten et eksklusivt og sømløst interiør. Å skape gode og intime soner, i en restaurant som kan romme 350 mennesker, har vært viktig. Det skal være like hyggelig å være gjest alene som i et følge på 100.

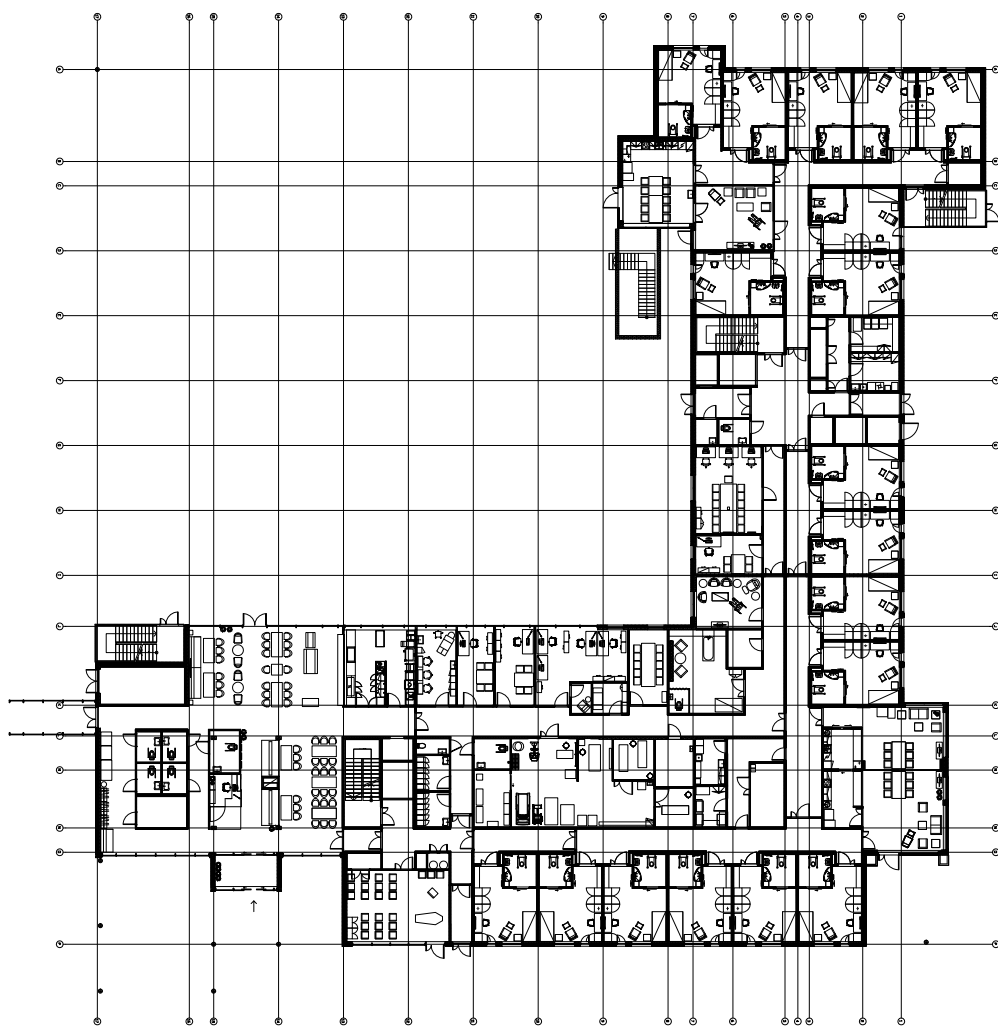
ULLERUD HELSEBYGG → DRØBAK

LINDA EVENSEN DESIGN LTD

Prosjektansvarlig → Linda Evensen, interiørarkitekt MNIL

Prosjektmedarbeider → Kari Cecilie Andersen, interiørarkitekt MNIL

KREDITERING → SIDE 159

→
Vinterhage.

plan 1. etasje.

Hjemmefølelse

Ullerud Helsebygg er et bo- og servicesenter som har til formål å gi et kvalifisert og tilstrekkelig omsorgstilbud til sykehjemsbeboere, samt en korttidsavdeling som skal tilby rehabilitering og medisinsk oppfølging. Bygget er på 11 500 m² og inneholder totalt 108 nye sykehjems plasser.

Det L-formede helsebygget ligger i tilknytning til eksisterende sykehjem og er lokalisert tiliggende Drøbak golfbane og Ullerudtjernet i naturskjønne omgivelser. Ullerud Helsebygg er Frogn Kommunes største byggeprosjekt noensinne og også Norges første helsebygg i massivtre. Det har passivhusstandard og er sertifisert som BREEAM-NOR «Very Good». Linda Evensen Design var med tidlig i prosessen.

Det lå et sterkt ønske om at interiørene ikke skulle være typisk institusjonspregede, men gjenspeile mer hjemmefølelse for beboerne i det som er deres siste hjem.

Bygget er på fire etasjer, med resepsjon, vestibule og storstue sentralt plassert i 1. etasje. I tilknytning til denne ligger servicetilbud som velværerom, frisør-, og fotpleie, treningsrom samt korttidsavdeling, seremonirom og administrasjon. 2., 3. og 4. etasje består hver av fire avdelinger med åtte beboere hvor hver avdeling har egen dagligstue og eget spisekjøkken. I tillegg har hver etasje tre fellesstuer/allrom. Dagsenteret ligger i eksisterende bygg i tilknytning til resepsjonsområdet. I helsebyggets gårdsrom, med tiliggende gangvei til Ullerudtjernet, er det anlagt uteanlegg, Ullerud Hage, med urtehage,

store blomsterbed og utemøbler som gir mulighet for interne- og eksterne aktiviteter. Med sin direkte tilknytning til helsebyggets kafe er det et ettertraktet uteområde for beboere, pårørende samt besøkende og naboer i nærområdet.

Det var stor grad av brukermedvirkning gjennom alle faser av prosjektet, med en engasjert brukergruppe, hvis ambisjoner var å etablere verdige og trygge omgivelser for beboerne. Hvor krav til drift, vedlikehold samt en effektiv arbeidsplass ikke skulle gå på bekostning av det å skape et godt hjem for beboerne. I innledende brukermøter ble tanker og ideer diskutert for hvordan man innenfor prosjektets fysiske og økonomiske rammer, på best mulig måte, kunne tilrettelegge for dette. Erfaringer fra andre sykehjem i kommunen, fra studieturer

Frisørstasjoner velværom.

Storstue med tv-nisje.

og besøk i utlandet, samt relevante referanseprosjekt, ble gjennomgått for å komme frem til felles mål og visjoner for det nye helsebygget.

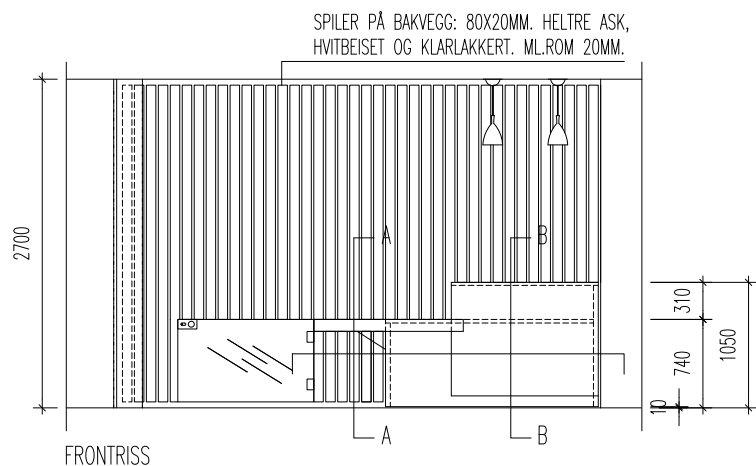
Boliggjøring og hjemlighet var to begrep som sto sentralt gjennom hele prosjekteringsarbeidet. I dette lå et sterkt ønske om at interiørene ikke skulle være typisk institusjonspregede, men gjenspeile mer hjemmefølelse for beboerne i det som er deres siste hjem. Deres siste bolig for resten av livet skulle være mest mulig lik den de forlot da de ble pleie-, og omsorgstrengende. Dette ble forsøkt gjort blant annet ved en variert og mangfoldig farge- og materialbruk. Hver beboeretasje har eksempelvis forskjellig kontrasterende veggfarge på beboerrom, som tas igjen i nisjer i korridorer og på trappereposene i samme etasje. Videre varierer fargepaletten på tekstiler mellom

beboeretasjene. Synlig yttervegg i massivt tre gir beboerrommene en lun atmosfære og et taktilt innslag sammen med rikelig bruk av tekstiler i gardiner, sengetepper og polstrete møbler. Der hvor det ikke var spesielle krav til innredning i forhold til regelbarhet eller renhold er det i størst mulig grad benyttet møbler med hjemlig preg, av solide materialer og høy håndverksmessig kvalitet, på beboerrom og i alle fellesarealer. Det er ulike uttrykk og temaer på dagligstuer, tv-stuer og allrom innenfor hver etasje. Hver beboeretasje har et allrom med store vinduer og utsikt mot Drøbak Golfbane. Disse er utformet som vinterhager og har fått kallenavnet «golfstuene». Et mindre allrom med små og færre vinduer, noe som gir en tettere og mer intim stemning, er utformet som bibliotekstue i mørkere fargetoner hvor det utover utlån av bøker også er ukentlige høytlesninger. Dagligstuer

og tv-stuer har forskjellig uttrykk som følge av ulike farge-, og materialholdning samt valg av innredning. I alle fellesarealer er det differensiert belysning for å kunne skape variasjon i stemninger og atmosfærer.

Videre ble det lagt stor vekt på utforming og innredning av fellesfunksjoner som velværom, frisør-, og fotpleie, treningsrom og spa for å gi beboerne et verdig tilbud i siste fase av livet. Ved å skape hjemlige omgivelser og hverdagslige aktiviteter, som det å gå til frisøren og fotpleier, skapes også en form for normalitet som var en del av livet før beboerne flyttet inn på Ullerud Helsebygg.

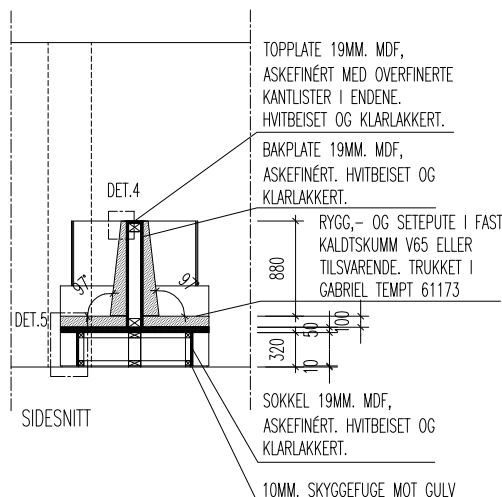
Vestibulen og storstuen, som ligger i tilknytning til resepsjonsområdet, er innredet med peis sentralt plassert, både for å gi et hyggelig inntrykk for besøkende og en lun atmosfære for beboere og ansatte i det daglige når storstuen med kafe benyttes

Resepsjon.

Spisekjøkken.

Dagligstue.

til bespisning og varierende arrangement. Storstuen har videre et lesehjørne med tv-nisje som brukes flittig av beboere og besøkende.

De få, men nennsomt valgte materialer i innredningen, inngår i et tydelig konsept gjennom hele prosjektet. Det er bevisst valgt utstrakt bruk av heltre, enten lakkert eller beiset, i møbler på beboerrom og i fellesarealer, både som solide og bestandige materialer av høy kvalitet og for å gi en varm og taktil karakter. På bordplater i spisekjøkkenene og avlastningsbord på beboerrommene er det anvendt linoleum, som er mer behagelig ved berøring enn kjølig laminat. I fast innredning, resepsjonsdisk og sofabenk med integrert peis, er det anvendt lys askefiner for

å harmonere med synlige massivtrevegger, fenderlister og håndløpere ellers i bygget.

Fargeholdningen på vegger er holdt i blå-, og grøntonner som kan gi assosiasjoner til den omkringliggende naturen som således blir trukket inn i helsebygget.

Tidlig i den interiørfaglige prosjekteringsprosessen ble det etablert et tett og konstruktivt samarbeid med byggets arkitekt, Bas Arkitekter AS, for å sikre gode tverrfaglige vurderinger av løsninger med hensyn til farger, overflater, materialer, universell utforming, allmennbelysning samt fast innredning som inngikk i byggleveransen. Den nære dialogen og samkjørte prosjekteringen sikret velfunderte og funksjonelle løsninger og et helhetlig

arkitektonisk uttrykk. Planløsningen var mer eller mindre fastsatt da interiørarkitekten kom inn i prosjektet i byggets detaljfase. I samarbeid med arkitekten ble det allikevel foreslått endringer i så vel deler av administrasjonen som utformingen av allrom. Plassering av kontorer ble stokket om på for å gi enhetsleder en mer sentral plassering og bedre tilgjengelighet i administrasjonen. Allrom ble slått sammen og dermed utvidet for å gi tilgang til dagslys og mulighet for mer egnet møblering. Plassering av glassvegger mellom dagligstuer og korridorer ble endret for å gi mer dagslys inn i korridorene, samt gi mulighet for mer hensiktsmessig møblering i stuene.

Den interiørfaglige prosjekteringen omfattet konseptutvikling, arealdisponering

Samtalerom for pårørende.

Terrasse.

Bibliotekstue.

og møblering av alle fellesarealer herunder vestibyle og kafe,orststue, spisekjøkken og dagligstuer, felles-og allrom, seremonirom, velværerom, frisør-, og fotpleie, treningsrom, garderobeanlegg, dagsenter og utearealer samt beboerrom, kontorer, personal-, og møterom, lager, print-, og kopirom. Videre bisto interiørarkitekten med registrering av eksisterende kunst på Grande Sykehjem som ble flyttet over og fordelt på avdelingene i det nye helsebygget.

Interiørarkitekten fikk tildelt en tilleggskontrakt i forhold til prosjektering og oppfølging av arbeider som normalt inngår i byggleveransen, dette for å sikre høyere detaljeringsnivå og at de ulike løsningene ble sydd sammen til helhetlige fysiske rammer. Tilleggsarbeidene omfattet blant annet

prosjektering av allmenbelysning i alle fellesarealer, noe som resulterte i et mer variert og hjemlig belysningskonsept samt utforming av fast innredning i vestibylen og storstuen herunder resepsjonsranke, sittebenker, peis og kafedisk. Videre inngikk utforming av foliering på innvendige og utvendige glassfelt og dører i henhold til krav om universell utforming.

Helsebygget ble offisielt åpnet september 2017 av helseminister Bent Høie. Helseministeren sa i sin åpningstale at Ullerud Helsebygg er et godt eksempel på fremtidens helsebygg. Videre påpekte han at det kalles helsebygg og ikke sykehjem – en liten, men viktig navneendring.

Helsebygget har blitt svært godt mottatt av beboere, pårørende, ansatte og besøkende, som har uttrykt at Ullerud er et godt sted å være og en inspirerende arbeidsplass. Det fortelles at sykefraværet blant de ansatte har gått ned, om mer aktive og deltagende beboere og at beboerne stadig spør om hvor de kan betale for seg for de bor jo på hotell. Det gir interiørarkitekten visshet om at utforming og tilrettelegging av funksjonelle og godt gjennomarbeidede interiørfaglige løsninger påvirker menneskers hverdag og kan bidra i positiv forstand.

Prosjektet var et samarbeid med Andersen Interiørarkitekter AS, underleverandør til og med forprosjektfasen.

PEPPES PIZZA → OSLO S

ROMLABORATORIET AS

Prosjektleder → Kjersti Hoel Gazzola, interiørarkitekt MNIL

Prosjektmedarbeider → Malin Skjelland Eriksen, interiørarkitekt MNIL

KREDITERING → SIDE 159

→
De gjenbrukte sofaene har fått nye,
ulike ulltekstiler. Slik skapes mindre
soner på den lange sofarekka.

Den urbane pizzalåven

→
Materialsammensetningen av beiset
treverk, fliser og rødt stenderverk
er en nytolkning av Peppes'
opprinnelige farger og materialer.

Peppes er Norges eldste pizzakjede med historie helt fra 1970. Det var da amerikaneren Louis Jordan og hans norske kone, Anne Jordan, startet den første Peppes Pizza-restauranten i Oslo. Dette regnes som introduksjonen av pizza i Norge.

Siden den gang har pizzaen blitt allemannseie, og Peppes Pizza har fått mange konkurrenter opp gjennom årenes løp. Problemstillingen er, som for mange andre, hvordan følge med i utviklingen og samtidig ivareta sin identitet og sitt unike særpreg? Da Romlaboratoriet fikk i oppgave å tegne det nye konseptet til Peppes – «Fast Casual Dining» (FCD), ble de inspirert av den unike historien Peppes Pizza har, som utgangspunktet for konseptutviklingen.

Dette gav dem et innblikk i en personlig og nær historie som få vet om – og som de mener det er viktig å både fortelle og videreføre. Målet er å formgi et nytt konsept med fokus på å vise produksjonen av

Peppes' nye steinovnsbakte tynnbunnede pizza, uten å miste historien og den koselige atmosfæren på veien.

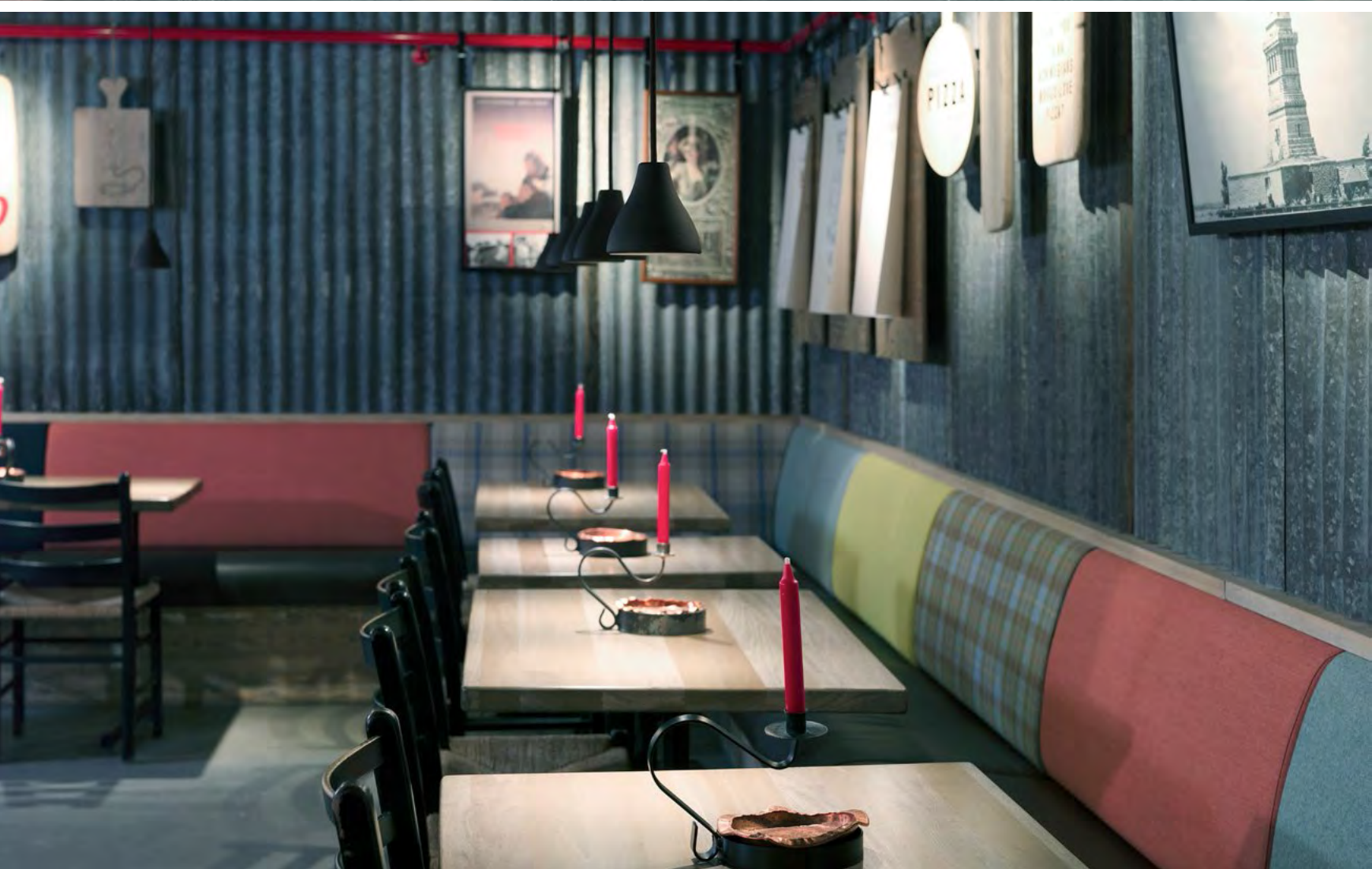
Den første Peppes restauranten ble innredet med gamle bygningsmaterialer fra en låve på Linderud, og med teglstein fra en bygård i Oslo. Kortreiste materialer og gjenbruk hadde kanskje ikke samme fokus den gang, men har fått en ny og viktig betydning i Romlaboratoriets tolkning og videreutvikling av det opprinnelige konseptet som de har gitt navnet «den urbane pizzalåven». Ambisjonen var å føre Peppes fremover, samtidig som de skal tørre å se seg bakover – og føle stolthet over sin historie og utvikling.

De har jobbet tett med Peppes Pizza i hele utviklingsprosessen, hvor både ledere og et franciseutvalg har deltatt i workshops. Interiørarkitektene har også samarbeidet tett med utførende håndverkere for å finne smarte, kostnadseffektive løsninger uten å måtte gå på bekostning av kvalitet i materialer eller håndverk.

Det nye konseptet underbygger matkonseptet til Peppes som er pizza til folket. Et sterkt fokus fra Romlaboratoriets side har vært å tydeligere understreke at Peppes Pizza, utover å være en sosial møteplass, også er et tydeligere spisested. Peppes er for mange kjent som et lunt og koselig sted med bruk av mye treverk og antikviteter. Det er ingen ting å utsette på den umiskjennelige Peppes-atmosfæren, likevel var det viktig å fokusere ytterligere på maten – og litt mindre på pizzapuben. Formgivningsprosessen har derfor bestått i å dekonstruere og analysere hva Peppes egentlig består av, og hva som bidrar til atmosfæren som er unik for Peppes, for så å sette dette sammen igjen. Konseptet er derfor bygget opp av både gjenbruk og nytolkninger av velkjente elementer de anser som viktige komponenter for Peppes' identitet.

De bruker blant annet gråbeiset trevirke i standard dimensjoner til kjente bindingsverkskonstruksjoner og også

PEPPES PIZZA → OSLO S

← Disklinjen er godt markert og synlig for forbipasserende. Pizzaovnen er kledd med rød flis, og over disk henger en baldakin i stenderverk for å definere diskområdet.

På utsiden av matbaren er det «utekafe» adskilt mot gangsone av plantekasser, for den som har det travelt og vil ha oversikt.

På den spesialtegnede signaturlampen henger ark med tegninger, bilder og sitater fra Peppes' historie. De grafiske elementene som er benyttet på plakater og foliedekor er alle basert på historien til Peppes.

← Med oppdelte rygger og lamper som gir et godt og konsentrert lys ned, blir det fine og «intime» soner selv om man sitter på rekke og rad. Bølgeblikket bak sofaryggene er værbitte, gir mye materialitet til overflater og man oppnår lunhet og hygge.

justert ved å blant annet tilføre flere ulike rødtoner i beis og tekstiler, og en blåsort farge erstatter det som tidligere var sort og blankt. Andre referanser til låvebygget som dannet grunnlaget for Peppes-interiørene er bølgeblikk. Dette blir benyttet som veggkledning og vil, avhengig av tidligere bruk og funksjon, tilføre naturlige farger og mønster på veggene som aldri er helt identisk.

I det grafiske arbeidet har interiørarkitektene tatt med seg historiske tilbakeblikk, og ønsker å fortelle den «ukjente» historien til både gjester og ansatte. Ambisjonen er at det grafiske uttrykket skal være en integrert del av interiøropplevelsen. De har samarbeidet med Bleed om å utvikle en helhetlig grafisk profil, som de benytter i interiørløsninger og i trykksaker. Som et resultat av innledende analyser av Peppes' identitet, ble det bestemt at det måtte børstes støv

av den opprinnelige og karakteristiske P'en i Peppes.

Overordnet i konseptet ligger et stort fokus på gjenbruk. De utvikler nye løsninger for oppussing av restauranter for Peppes, basert på – og rundt det de kan gjenbruke av fast innredning, belysning, løse møbler og dekor. De har også vært på «loftet» hos Peppes og funnet flere skatter de mener de bør ta frem igjen, blant annet de gamle lysestakene i støpejern og kobber, som mange forbinder med Peppes.

Mange av restaurantene som skal pusses opp har mye som kan tas vare på og gjenbrukes, som sofaer og løs innredning. I tillegg til å pusse opp og fikse gammel innredning, tar interiørarkitektene også vare på hele områder som er gamle, men velholdte og i god stand. Som et lite mausoleum, tar de vare på et kapittel av historien som får leve videre sammen med de nye elementene.

Et annet fokus i utviklingen av konseptet har vært å skape mer oversiktlige og lettdrevne restauranter. For de som driver restaurantene betyr dette at de kan ha færre på jobb og redusere personalkostnader. Personalet har bedre oversikt og kontroll over kundene samtidig som gjestene opplever at de får bedre service og har enklere tilgang til servitøren.

I restauranter der det kun skal gjøres en lett oppussing, handler dette for eksempel om å rydde opp, omorganisere planen for bedre logistikk, redesigne eksisterende elementer, som å kappe ned stenderverk for å bedre siktelinjer og å trekke om sittebenker. I tillegg til å ivareta historie og opprettholde en gjenkjennelighet, er det nye konseptet miljøvennlig, mer økonomisk og mindre tidkrevende å gjennomføre.

Oppussingen av Peppes pizza på Oslo S er den første piloten for det nye konseptet FCD.

PEPPES PIZZA → OSLO S

Den røde stenderveggen, i malt og beiset treverk bak loungestolene, tar i bruk en klassisk Peppes-farge og bindingsverksløsning på en ny måte. Veggen er godt synlig fra passasje utenfor og fungerer også som et blikkfang.

Den nye steinovnsbakte pizzaen produseres synlig mens du venter. Pizzaproduksjonen skal vises frem og friste kunden.

Sittebåser, et kjent element i Peppes sine restauranter som de tar med seg videre. Disse skaper private kroker, og er en av flere sittemuligheter i restauranten.

Disklinjen er trukket ut i restauranten slik at maten er i fokus og de forbigående kan se produksjonen, og fristes av den nye steinovnsbakte pizzaen. Løsningen har brede gangsoner og god tilgjengelighet til både disk og drikkestasjon. Da dette er et travelt sted, har interiørarkitektene bevisst valgt å ikke møblere for tett slik at travle mennesker raskt og uten for mange hindringer kan bevege seg. Interiøret har mange kontraster. Det er lett å orientere seg i lokalet og viktig informasjon er tydelig skiltet. Løsningene er like tilgjengelige for alle, og de lette jærstolene er enkle å flytte på om man trenger dette.

I det tilbaketrunkne sitteområdet har Romlaboratoriet hatt fokus på varierte sittemuligheter for de ulike reisende og deres behov. Ved å møblere med sofa langs vegger, midtstilt tosidig sofa og et stort

langbord er det enkelt å komme til både for de med barnevogner, store kofferter og bevegelseshemmede. Interiørarkitektene har hele veien planlagt løsninger med tanke på god tilgjengelighet for alle besøkende, også rullestolbrukere.

De har trukket om, flyttet på og gjenbrukt alle de gamle sofaene, samt tilført et nytt langbord og loungestoler til et bakre loungeområde. De har gjenbrukt alle bordunderstell og pusset ned de gamle bordplatene.

Det ferdig oppussede lokalet har blitt et inviterende og lunt sted som viser seg å fungere slik de ønsket det, både på dagtid og på kveldstid. Den som reiser alene setter seg ofte i loungestolen mot den røde veggen. De store gruppene bruker gjerne langbordet. Sofarekkene er lange, men med små pendler som lyser ned på bordet,

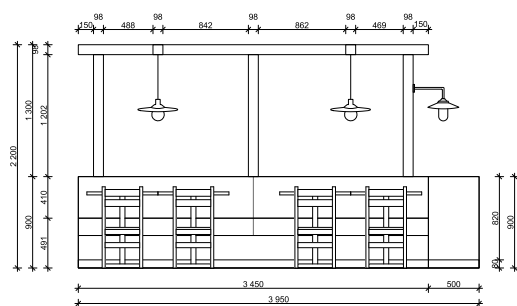
og som skaper en intimitet for hver av plassene. Mye skjer i rommet uten at det blir rotete, det oppleves hyggelig og nytt uten å ha mistet Peppes-sjela.

Peppes Pizzas' nye konsept skal innføres helt eller delvis i nye og eksisterende restauranter.

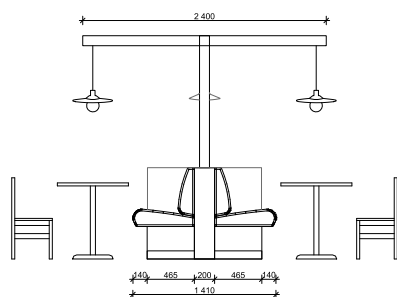
I det som er en kontinuerlig designprosess, har de utviklet en verktøykasse som inneholder det nye konseptets farger, materialer, møbler, lamper, signaturelementer og nye elementer. Verktøykassen er under stadig utvikling og bidrar til at man på en effektiv måte kan pusse opp og oppgradere eksisterende Peppes originalrestauranter, samt etablere og utvikle nye restauranter og FCD konsept-restauranter.

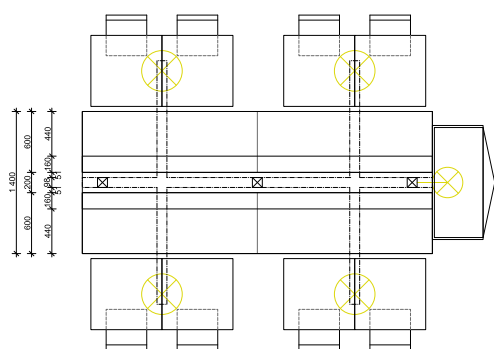
Med oppdelte rygger og lamper som gir et godt og konsentrert lys ned, blir det fine og «intime» soner selv om man sitter på rekke og rad. Bølgeblikket bak sofaryggene er værbitte, gir mye materialitet til overflater og de oppnår lunhet og hygge.

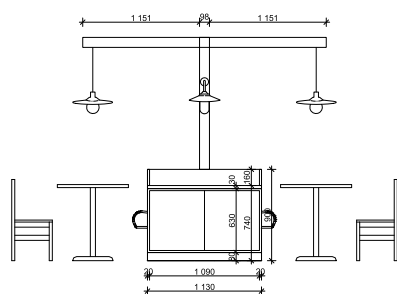
Oppriss AA

Oppriss BB

Plan

Oppriss CC

NEDRE FOSS GÅRD – SOM EN FUGL FØNIKS

TEKST→

 ESPEN VOLL, INTERIØRARKITEKT OG MØBELDESIGNER MNIL
 OG TORBJØRN ANDERSSSEN, MØBELDESIGNER MNIL

KREDITERING→SIDE 159

Nedre Foss Gård — som en fugl Føniks

Sommeren 2011 flyttet Anderssen & Voll kontoret sitt inn på Nedre Foss Gård. Da hadde gården stått tom i et år etter å fungert som hovedkontor for Bellona gjennom en tiårs periode. Flyttingen for vår del inngikk som en del av prosessen og oppdraget med å transformere gården til et restauranthus. Nevzat Arian, en av Oslos mest markante restauratører, var ny leietager av bygget og hadde en visjon om å tilgjengeliggjøre denne bortgjemte perlen midt i byen.

Selv for oss som hadde bodd i nærområdet i ti år, var Nedre Foss en hvit flekk på kartet. Bygget hadde gjennom lang tid ligget inne på et avstengt og gjengrodd område tett på Akerselva og var et sted du absolutt ikke besøkte, med mindre du hadde et spesifikt ærende. Vi hadde tidligere gjort restaurantinteriører sammen med Nevzat. Drivkraften i disse prosjektene har alltid vært å skape unike og varige samlingssteder i byen, framfor å lage «kulisser» for rask profitt. Sammen med en uvanlig vilje til å hente fram spesialdesignede komponenter, ble disse prosjektene ekstra interessante for oss som designere.

Vi hadde nylig avsluttet interiøret på Trattoria Popolare i det gamle Schouskvartalet på Grünerløkka.

Nedre Foss Gård var likevel av helt andre dimensjoner, både i størrelse og ambisjon. Da vi på samme tid trengte nye kontorlokaler, så vi muligheten til å gjøre oss ekstra godt kjent med gården. Dermed rigget vi oss til med 6 arbeidsplasser i det største og sentrale rommet i bygget – klare for bokstavelig talt å få dette prosjektet inn under huden. Det er fordeler og ulemper med å holde tegnekontor på selve byggeplassen. I designfasen er veien kort om du mangler mål, eller har lyst til å teste løsninger direkte i 1:1. I gamle, sammenlappede bygg er det også vanskelig å se for seg alle utfordringene som plutselig titter fram fra veggene, og det var helt avgjørende for gjennomføringen at mange av løsningene ble utformet sammen med dyktige snekkere på stedet. Den åpenbare faren med å være så fysisk tett på prosjektet, ligger i at det helt og holdent kan fortære alle ressursene på tegnekontoret. For ikke å snakke om de fysiske utfordringene; mer enn én morgen kunne det å komme seg på jobb best sammenliknes med å være med i tv-konseptet *Wipe-out*, der vi hoppet fra isoporblokk til isoporblokk over en utgravet tomt og med eneste adkomst gjennom et vindu.

Da vi påbegynte arbeidet, var det fortsatt uklart hva bygget skulle inneholde.

Tidlige planer inneholdt ulike kombinasjoner av restaurant, museumsbygg og pensjonat. Det eneste som var bestemt var at gården skulle utvides med et tilbygg som skulle lukke gårdsrommet og inneholde et mikrobryggeri. Tilbygget ble tegnet av Peton Andresen AS. I tillegg ble det bestemt å grave ut det indre gårdsrommet for å kunne bygge lager og tekniske rom. Til slutt valgte restauratøren å tilrettelegge hele bygget for bespisning sammen med bryggeriet.

Hvor starter du i et bygg som har vært i utvikling gjennom 200 år? Selve hoveddelen av bygget, slik det står i dag, ble bygget i 1802. Gården ved vannfallet er derimot nevnt i skriftlige kilder så tidlig som i 1220, da munkene på Hovedøya satte opp ei mølle i fossen. Siden har det vært mølledrift knyttet til eiendommen, inntil Bjølsen Valsemølle la inn årene i 1986. Det var derfor aldri snakk om en tilbakestilling i tradisjonell forstand da funksjonen i bygget skulle være så ulikt fra utgangspunktet. Originalinteriøret var heller ikke godt dokumentert, og for oss var dette også kun interessant som prosjekt om vi gjennomførte det som et design av i dag, men med klare historiske referanser.

Hele første etasje, og deler av andre etasje, hadde lite synlig detaljering som var særlig eldre enn den kontorinnredningen som var utført en gang på 90-tallet;

→
Fra «Chef's Chambre». Paneler og innredning i amerikansk valnøtt. Rommet tar selskap på inntil 14 personer og har en mer mørk, avsondret og eksklusiv klubbfølelse enn resten av første etasje. De to pendlene samler selskapet og har en dialog med langbordet som kan minne om lamper over billjardbord. I bakre vinduspost skimtes bordversjonen av pendlene som fremdeles går under prosjektnavnet: Darth Vader. Hovedstolen i første etasje har klare asiatiske referanser og bordet er en forenklet empire-pastisj.

NEDRE FOSS GÅRD – SOM EN FUGL FØNIKS

Fra «Feststua» mot «Bondestua». Vegger i blek rosa med gulldetaljer. Parkett med overdimensjonerte eikestaver. Stukkaturen og rosetten er rekonstruksjoner av originale ornamenter. De rosa glasskuplene er blåst hos Magnor Glassverk og gjør lysekrona til et staselig og morsomt midtpunkt.

Serveringsstasjon i «Feststua» i messing, glass og en vilter Rosso-marmor. Da vi beveget oss ut på gulvet og bort fra de superklassiske veggpanelene, kunne vi tillate oss mer modernistiske innslag. Vi kommer fra en formgivningstradisjon der munter ornamentikk er blitt sett skjevt på. Den doble vegglampetten med rosa glasskupler er noe vi ikke hadde turt å tegne for 20 år siden.

regulære cellekontor med strietapetvegger, speildører i furu, senkete tak og laminatgulv. Gamle planer avdekket at ingenting av den tidlige planløsning var intakt, trappeløp var fjernet og nye trapper bygget. Kjelleren som var karakterisert av store tykke stenvegger var for det meste utført med upraktisk lav takhøyde. Gode og gjenbrukbare elementer var vinduer og deler av bærende og eksponerte takkonstruksjoner i andre etasje. Over de senkete himlingene i første etasje mot sør, samt i hovedrommet, skjulte det seg derimot flotte gipsdekorasjoner og vakre, bærende takkonstruksjoner med originalt listverk.

Vi hadde med andre ord et stort og flott historisk bygg som var fattig på føringer, men full av skjevheter og med til tider irrasjonelle bærende konstruksjoner skjult bak gips og strietapet. Vi begynte umiddelbart med planløsning av gården. Restaurant i begge etasjer, 3 kjøkken, 2 barer, flere separate selskapsrom, bryggeri, vinkjeller, toaletter,

heis, garderober og administrative kontorer. Planløsning og rivningsarbeid fulgte hverandre parallelt i nesten et helt år, da rivingen stadig avdekket nye muligheter og satte en stopper for tidligere planer. Det ble en organisk, men derfor også en frustrerende prosess – litt som i filmen *Groundhog Day*, der hovedpersonen gjenopplever den samme dagen dag etter dag.

Skiftet rundt 1900 ble en spesielt viktig inspirasjon for oss. Vi så for oss at gården var innredet av en halvadelig familie med svenske aner, som var mye på ferie i Paris: eksklusive materialer, førstegenerasjon med elektrisk lys samt innslag av kineserier og japonisme.

Første etasje har en herskaplig grunnstemning, der de langsgående siktlinjene og oppdelingen gir en «stue-på-stue»-karakter. Materialene er holdt i lys eik, perlemordetaljer, lyst skinn, messing og marmor i ulike avskygninger; fra klassisk

Carrara til mørkebrun Empreador, Rosso og den mer outrerte Arrabescato-marmoren som ser mest ut som Stilton-ost. Veggflater, dører og omramninger måtte detaljeres fra grunnen av, og vi endte opp med å tegne et eget program med 20 spesialfresede profiler. Rommene tålte og krevde utrolig mye detaljering, og her var det masse rom for mer forbudte gleder: Rosa glass, utstoppepe ender og tapeter med håndmalte fugler og trær på Celadon-grønn silke.

I tillegg til 2 barstoler, 3 stoler, 4 ulike bord, 2 ulike serier med stoppepe sittebenker, frittstående serveringstasjoner og 18 ulike lysarmaturer, tegnet vi også pidestaller, massive urner i dreid marmor til palmetrær samt håndhamrede sjampanjekjølere i messing. Bordet fanget. Jo mere spesialtegning vi gjorde, jo vanskeligere ble det å ikke spesialtegne alt.

Andre etasje er mer rustikt innredet der relasjonen til mikrobryggeriet er gjennomgående. Materialiteten underbygger

Fra «Kina-stua». Variant av hovedstolen uten armlener. Håndmalte kinesiske silketapeter. Torbjørn holdt bryllupet sitt i dette rommet og et skarpt øye vil kunne avdekke initialene til brudeparet i bladverket.

Fra «Brygge-loftet». Bardisken er rommets naturlige midtpunkt med «øl-orgelet» på bakveggen som en fysisk representasjon av aktivitetene i den nybygde bryggeridelen.

den lune atmosfæren: mørk eik i gulv og skråhimling, mørkegrønne fliser, mørkt skinn og kobber. Hovedattraksjonen er den 10 meter lange bardisken med eiktopp og kobberfront. I området foran baren henger det monumentale pendler i håndhamret kobber; som hetter på bryggepanner. På bakveggen i baren ledes husets egne brygg, sammen med i alt 30 andre spesialøl, fram til tappekranene, gjennom en installasjon som kan minne om en blanding av et metrokart og orgelpiper. Gjестene på øl-loftet ble fort stamgjester. Stedet balanserer stor takhøyde og sakrale stemninger med trygg intimitet og peiskos.

Natt til 31. desember 2015 brant Nedre Foss Gård. Flammene fikk fatt i takkonstruksjonen, og da brannvesenet kom på plass kunne ikke hoveddelen av bygget reddes. Det var vondt å se 3 års arbeid bli borte på 3 timer. Det gikk noen uker før vi i det hele tatt orket og tenke på rekonstruksjonen. Kontoret vårt, samt den

nye bryggeridelen sto tilnærmet uskadd igjen. Alt tegningsmaterialet var derfor bevart, men det var ingen av oss som hadde sett for oss at det skulle være noe særlig mer behov for dette. Arkiveringen hadde det derfor vært så som så med. Hadde det ikke vært for at Tuvalu Arkitekter, med Mari Smørgrav i spissen, kom inn i prosjektet – kan det godt tenkes at Nedre Foss Gård hadde forblitt en samling mer eller mindre benevnede tegninger, i varierende målestokk, fordelt på 3 plastposer fra Rema 1000.

Fra gården brant ned til gjenåpningen i 2017, gjorde Tuvalu en stor og presis jobb med å strukturere det eksisterende materialet slik at det ble omfattende nok som underlag for anbud. Senere tilpasset de det originale designet til den nye bygningsfysikken, og fikk det inn i formater som fungerte som felles plattform for alle faggruppene. Den nye vinbaren *Radegast*, som ligger i vår gamle kontorfløy, er helt

og holdent designet av Tuvalu. Gjennom hele rekonstruksjonen fungerte de som ansvarlig arkitekt – og hadde hovedoppsynet med byggeplassen.

De åpenbare forbedringene ligger i at stedet er bedre tilpasset kravene til universell formgivning, at sprinkling og ventilasjon er bedre integrert i bygget – og at akustikken er gått fra direkte helseskadelig til riktig god. Videre er det også en gjennomgående bedre kvalitet på møbler og lamper, simpelthen fordi vi hadde bedre tid til å finne riktig leverandør – og ikke minst fordi vi i enkelte tilfeller kunne forbedre selve designet.

De aller fleste som besøker gården vil nok ikke merke stor forskjell på utgavene fra før og etter brannen. Stedet ser likt ut, men er blitt et mer behagelig sted å være. Også er ikke kjøkkenet like ivrige på å grille som i gamle dager.

←
Peter Opsvik i sin Garden,
produsert hos Stokke
fra 1985 til 2005.

Peter Opsvik æresdoktor ved UiB

Kunst- og designhøgskolen i Bergen ble innlemmet i Universitetet i Bergen (UiB) fra 1. januar 2017. Høgskolen sorterer nå under Fakultet for kunst, musikk og design, og er lokalisert i nytt bygg.

Den 5. mai 2017 delte UiB ut flere æresdoktorprofessorater, deriblant til Peter Opsvik, møbeldesigner MNIL. Universitetet forklarer slik: *En æresdoktorgrad er en doktorgrad som tildeles av et universitet uten at den som tildeles graden har forsvart en avhandling i en disputas. Slike doktorgrader gis oftest til svært fremtredende personer. Æresdoktorgraden kan også gis som anerkjennelse av et livsverk av stor betydning.*

Peter Opsvik (f. 1939) kommer fra Stranda på Sunnmøre. Både hans far og bror produserte møbler, så det var naturlig at Opsvik tok utdanning som møbeldesigner. Han var ansatt som industridesigner ved Tandberg Radiofabrikk i perioden fra 1964 til 1970. Siden 1970 har Opsvik arbeidet som frilansdesigner på heltid, fra eget designkontor. Hans revolusjonerende barnestol Tripp Trapp (1972) har fått stor internasjonal oppmerksomhet, og har blitt solgt i mer enn 10 millioner eksemplarer.

Opsvik identifiserer seg med brukernes behov og designer produkter med stor nytteverdi. Han har initiert, gjennomført

og kommunisert sitt ergonomiske og kunstneriske budskap internasjonalt gjennom et helt yrkesliv. Opsvik gir norsk design en særegen identitet i det internasjonale møbelmarkedet med sitt sterke fokus på funksjonelle, ergonomiske arbeidsmøbler. Budskapet om bevegelse, forklarer og illustrerer han i boken *Rethinking Sitting*, som også er utgitt på amerikansk og japansk forlag.

Diverse skap og lydskulpturer for produsenten Cylindra gir utløp for Opsviks kunstnerisk lekne sider. Som saksofonist i Christiania Jazzband og Christiania 12 har han mottatt Spellemannprisen.

Opsvik har et sterkt miljøpolitisk engasjement som kommer til uttrykk på forskjellige måter. Han har laget prototyper til den soldrevne bilen Butterfly (1996) og den elektriske scooteren Citrus (2004). I år 2000 etablerte han og medlemmer av familien, miljøstiftelsen The Minor Foundation. 34 prosent av bedriften Peter Opsvik AS' aksjer gikk til stiftelsen, som hvert år fordeler aksjeutbyttet til miljøprosjekter over hele verden.

UTDANNELSE

Bergen Kunsthåndverkskole (1959–63)
Diplomeksamen fra Statens håndverks- og kunstindustriskole i Oslo (1964)
Volkvangschule für Gestaltung i Essen,

Tyskland (1970)

Møbelstipendiat ved Statens Teknologiske Institutt i Oslo (1970/71)

SENTRALE ARBEIDER

Tripp Trapp for Stokke (1972)
Variable balans for Stokke (1979)
Capisco for HÅG (1982)
Garden for Stokke (1986)
H05 for HÅG (2000)
Conventio Wing for HÅG (2006)
Capisco Puls for HÅG (2010)
Nomi for Evomove (2013)

ET UTVALG AV PRISER OG UTMERKELSER

Årets møbel for Balans Wing (1983)
Jacob-prisen s.m. Balansgruppen (1986)
Årets møbel for stolen Oposit (1989)
Norsk Designråds Klassikerpris for Tripp Trapp (1995)
Torsten og Wanja Söderbergs pris (2000)
Norsk Designråds Klassikerpris for HÅG Capisco (2001)
Nordiska designpriset (2007)
Anders Jahres kulturpris (2008)
Jacob-prisen (2012)

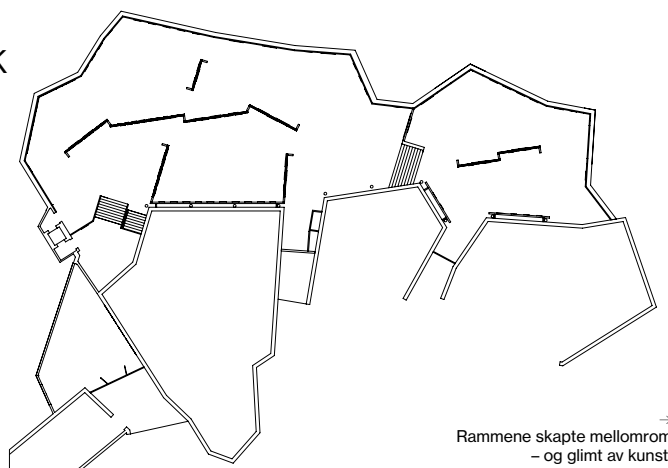
NIL gratulerer!

KEEPING AN EYE ON THE WORLD → CATHERINE OPIE → HOK

TORSTEINSEN DESIGN AS

Prosjektansvarlige → Fredrik Torsteinsen, møbeldesigner MNIL,
Solveig Torsteinsen, interiørarkitekt og møbeldesigner MNIL,
Vidar Øverby, møbeldesigner MNIL

KREDITERING → SIDE 159

→
Rammene skapte mellomrom
– og glimt av kunst.

Introvegg til utstillingen med tekst, farger og font designet av Anti.

Siktlinjer skapte nysgjerrighet og bevegelse.

Et øye med verden

→
Rammene var både
et sterkt visuelt grep og
et konstruktivt element.

Henie Onstad Kunstsenter engasjerte Torsteinsen Design til å utforme utstillingen *Et øye med verden*, den første europeiske retrospektive utstillingen av den amerikanske samtidsfotografen Catherine Opie. Henie Onstad Kunstsenter ønsket utstillingsarkitektur som fokuserte på kunsten, var minimalistisk i sitt uttrykk, som bygget på deres standardveggmoduler og som sikret god publikumsflyt.

Høsten 2017 viste Henie Onstad Kunstsenter (HOK) den første europeiske retrospektive utstillingen til den anerkjente, amerikanske fotokunstneren Catherine Opie. Bildene hennes presenterer personer, subkulturer, landskap og miljøer med engasjement for hvordan vi lever, minoritetenes rettigheter, demokrati og likeverd.

Da Torsteinsen Design ble engasjert, hadde kunstsenteret allerede

hatt innledende møter med Opie. Utstillingsinnholdet var ferdig kuratert, og arbeidene var grovdisponert i lokalet. Kunstneren selv foretrakk en spartansk hvit ramme for sine arbeider, en naturlig kontrast til hennes innholdsintense motiver.

HOK hadde tidligere erfart at godt besøkte utstillinger kunne resultere i trengsel. De ønsket derfor å engasjere utstillingsarkitekter for å sikre et bedre samspill mellom eksponering av kunst og publikumbevegelse i rommet.

Torsteinsen Designs oppdrag var derfor å skape utstillingsarkitektur som var minimalistisk i stil men tilføyde en visuell identitet, som ledet publikum og ga god romfølelse.

Utgangspunktet for alle temporære vegger var standardveggelementene til HOK. Disse ble sammenføyet med strenge, grafiske rammer i full høyde. Rammene ble malt mørk grå. Veggplassering spilte på utstillingssalens varierende vinkler, samtidig

som de tematiserte og grupperte arbeidene i ulike soner. Rammene gjorde det mulig å sammenstille frittstående vegger i vinkel på hverandre i rommet, samtidig som de skapte en tydelig referanse til rammene på Opies arbeider, som for det meste var svarte.

For å skape god romopplevelse er det fordelaktig å kunne «lese» rommet. Interiørarkitektene etablerte derfor retningssskapende siktlinjer slik at besøkende intuitivt ville bevege seg i samme retning – og dermed skape god publikumsflyt. Samtidig ønsket de ikke å skape lukkede sluser. Åpningene som de høye rammene dannet mellom veggene, var akkurat store nok til å skape nysgjerrighet og glimt av nye arbeider. Samtidig var de akkurat avgrensende nok til å styre publikum i riktig retning.

Et øye med verden var preget av godt og profesjonelt samarbeid i alle ledd – fra ledelse til kurator til teknisk avdeling på HOK, og til grafisk design ved Anti.

SPACES KVADRATUREN → OSLO

AS SCENARIO INTERIØRARKITEKTER

Prosjektansvarlig → Linda Steen, interiørarkitekt MNIL

Prosjektleder → Annethe Thorsrud, interiørarkitekt MNIL

Prosjektmedarbeider → Marianne Aaen Skaara, interiørarkitekt MNIL

KREDITERING → SIDE 161

Drop down.

Profesjonelt uformelt

Scenario fikk oppdraget med å innrede kontorer i tråd med Spaces' internasjonale konsept, samtidig som det skulle være lokalt forankret. Byggets karakter og konseptet utfordret interiørarkitektene til å arbeide svært bevisst med soner og nivåer.

Resultatet er et inspirerende samhandlingsmiljø med god atmosfære. Interiøret skulle ikke være for konservativt eller for polert, men litt nedpå og tilgjengelig.

Let's start to redefine how work is done

«Welcome home», oops, we meant «welcome to work».

I august 2017 åpnet Spaces Kvadraturen dørene i Tollbugata 8A og B, en gammel bygård i Kvadraturen. Spaces er et internasjonalt *premium co-working*-kontorkonsept, og deres filosofi er at kontorene skal være tydelig utformet og designet, profesjonelt uformelt og med et høyt servicenivå og serviceutvalg.

Man kan leie kontorarealer på dagsbasis, for en måned eller over lengre tid. Kundene omfatter mange type bransjer, og den typiske leietakeren er et foretak med mellom 1–20 ansatte.

Samtidig som Scenario skulle innrede stedet i tråd med det internasjonale konseptet, var det veldig viktig at det skulle være lokalt forankret, både med tanke på Oslo og Norge. Utgangspunktet var et gammelt bygg bestående av to bygningskropper, som til sammen utgjør et lite kvartal. Bygget har flotte detaljer fra 1880–1890. Det ble viktig å ivareta det som

Lounge med illustrasjon av MVM/byHands.

Drop down bakgård.

På gulvene er det i hovedsak benyttet epoxy. Åpne himlinger.

Spesialdesignete møbler i hvitpigmentert eikefiner.

kunne beholdes, slik at bygget ikke mistet sin identitet. Heishjulet eksisterer fortsatt og er synlig i bygget, det samme med rosettene og teglsteinen. Fasaden fikk kun en kosmetisk oppgradering, slik at det kom tilbake til fordums stolthet.

Lokalene strekker seg over fem etasjer, pluss takterrasse og kjeller, med til sammen 6200 kvadratmeter. Lokalene har stor variasjon av forskjellige soner, hvor du både kan være sosial og trekke deg litt tilbake etter behov. 2.-5. etasje inneholder ca. 4500 m² med fleksible kontorarealer, sosialsoner og møterom. I kjelleren er

det fellesarealer som treningsrom, kino og spillrom. 1. etasje rommer blant annet business lounges, kafe og møterom. Det er en felles takterrasse med kjøkken/bar.

Med et spennende bygg med en historie ble det ekstra viktig å skape et sted som engasjerer og inspirerer, men også et sted for å koble av og møtes i en uformell setting. Det skal være en annen atmosfære her enn på et vanlig kontor, og når du beveger deg rundt i lokalene skal du stadig oppdage nye, gjerne litt andre elementer og løsninger enn det du forventer på et standard kontor. Interiøret skal ikke være for konservativt

eller for polert, men litt nedpå og tilgjengelig.

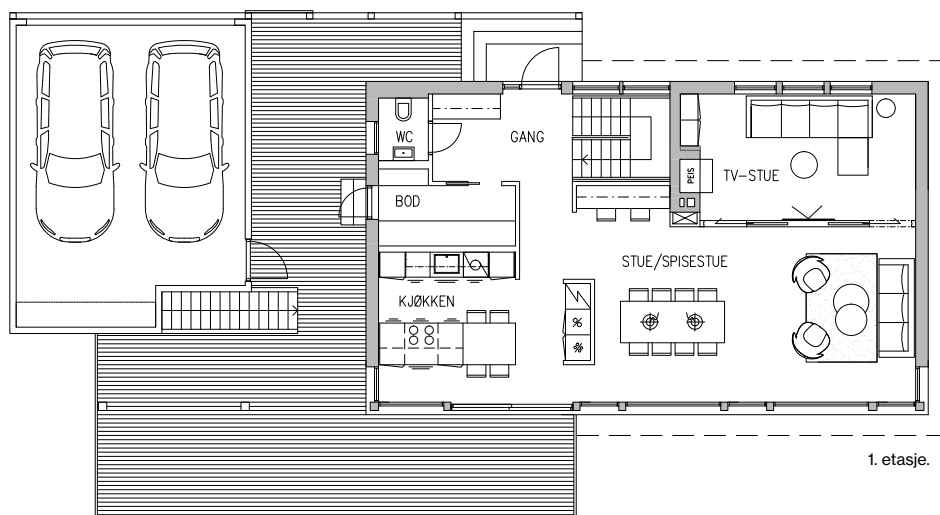
Hvitpigmentert eikefiner er et materiale som går igjen, og flere av møblene er spesialdesignet, slik som båsene i første etasje, og bokhyllene. På gulvene er det i hovedsak brukt epoxy i kontorarealene, og eikeparkett og tepper i fellesarealene. Himlingene er for det meste åpne med synlige føringer, og det er brukt et celluloseprodukt som sprayes rett på dekket for akustisk demping. Veggene er en kombinasjon av gips, glass og originale mursteinsvegger.

BOLIG LILLEHAMMER SENTRUM

RAM ARKITEKTUR AS

Prosjektansvarlig → Anne Dahlen,
interiørarkitekt MNIL

KREDITERING → SIDE 161

Øy med kjøkenbord for 4 i forlengelsen. Høyskapveggen danner et skille mellom kjøkken/spisestue og stue.

Arbeidsplass i nisje.

Ny peisinnsett er satt inn i eksisterende teglstenskonstruksjon. Fast innredning i forlengelse av peisen.

Et skreddersydd hjem

Bolig fra 1970, beliggende på et høydedrag sentralt i Lillehammer med fantastisk utsyn over Lillehammer by og Mjøsa. Familien kontaktet RAM med ønske om en totaltransformasjon av huset fra 70-tallet, som de nylig hadde kjøpt. De hadde da bodd der i 6 måneder før planleggingen startet. Noe som viste seg å være en svært nyttig erfaring å ha med seg inn i planleggingsfasen av sitt fremtidige hjem.

Etter en grundig gjennomgang med familien for å kartlegge deres behov og ønsker, ble boligen tegnet om totalt både innvendig og utvendig. Med fantastisk utsikt ble det

rakt planer om å utvide vindusflatene i oppholdsrommene. Men dette utløste et behov for overflater som kunne være med på å skape god akustikk i rommene. Dette ble et av argumentene for å velge spilehimling av eik. Det var hele veien fokus på å legge inn det lille ekstra der uttellingen ville gi stor merverdi, og heller tenke mer nøkternt i andre deler av huset.

Fleire av de opprinnelige veggene ble revet for å skape mer åpen planløsning og bedre flyt mellom de ulike sonene. Men med en åpen plan kom også behov for å avgrense de ulike sonene noe. Dette ble løst med å etablere rom i rommene i enkelte

situasjoner. Kjøkkenet er kompakt, men med store vindusflater tett på virker det likevel luftig. I forlengelsen av en kjøkkenøy ble det laget et kjøkkenbord for familien på fire. Fint og praktisk i en hektisk hverdag. På den andre siden av høyskap-veggen er spisestuen med plass til flere. I dette prosjektet var det fokus på å handle lokalt, noe som lå til grunn i hele prosessen.

For å utnytte plassen maksimalt ble det tegnet fast innredning i flere situasjoner, blant annet oppbevaring ved siden av peisen i tv-stuen, en liten arbeidsplass i overgangen mellom gang og spisestue, samt et gangmøbel med oppbevaring og plass

Trappen sett fra underetasjen – lyset siles fint gjennom spilene og gir dagslys ned i underetasjen hvor det tidligere var helt lukket.

Nye møbler fra norske og danske designere. Møblene fungerer godt i dette huset da de minner om møbler fra den tidsepoken huset opprinnelig er i fra.

for yttertøy til bruk i det daglige.

Alle møblene ble produsert av en lokal møbelsnekker. Den gamle trappen ble revet, det samme ble en skaprekke i tilknytning til denne som hindret dagslyset fra de store vinduene i trappeløpet til å nå ned i underetasjen. Trappen som er i heltre eik med spiledetaljer ble tegnet av RAM og bygget av en lokal snekkerbedrift. Trappen har nå blitt et fint bindeledd mellom de to etasjene. Lyset siles veldig fint gjennom spilene og ned i gangen til soverommene.

I tv-stuen ble det satt inn ny peisinnsats i den eksisterende teglsteinskonstruksjonen. Teglsteinen ble slemmet og peisen

fikk nytt liv, og et mer moderne uttrykk. Interiørarkitekten utarbeidet en fargepalett med utgangspunkt i en lys base, med flere ulike farger som dukker opp som små overraskelser gjennom boligen. SML Lighting bisto i utforming av belysningsplanene og armaturer for grunnbelysningen i boligen. Det ble også valgt ut en del dekorativ belysning ut over dette. I underetasjen ble det lagt opp til at deler av etasjen enkelt kan deles av for å kunne fungere som en egen boenhet/hybel på et senere tidspunkt. I underetasjen er det i dag fire soverom, to bad, en lekestue og teknisk rom. Nytt inngangsparti, terrasse

og ny dobbelgarasje er også prosjektert, men ikke ferdigstilt. Inngangspartiet har fått et parti med spilepanel i eik – som binder interiør og eksteriør sammen. Ytterdøren i eik ble også laget på bestilling til dette huset.

Familien har nå fått et praktisk og innbydende hjem i en ryddig ramme rundt en travel hverdag. Et godt hjem som er skreddersydd etter deres behov, og ikke minst et hjem med god atmosfære, behagelige rom og flott utsyn.

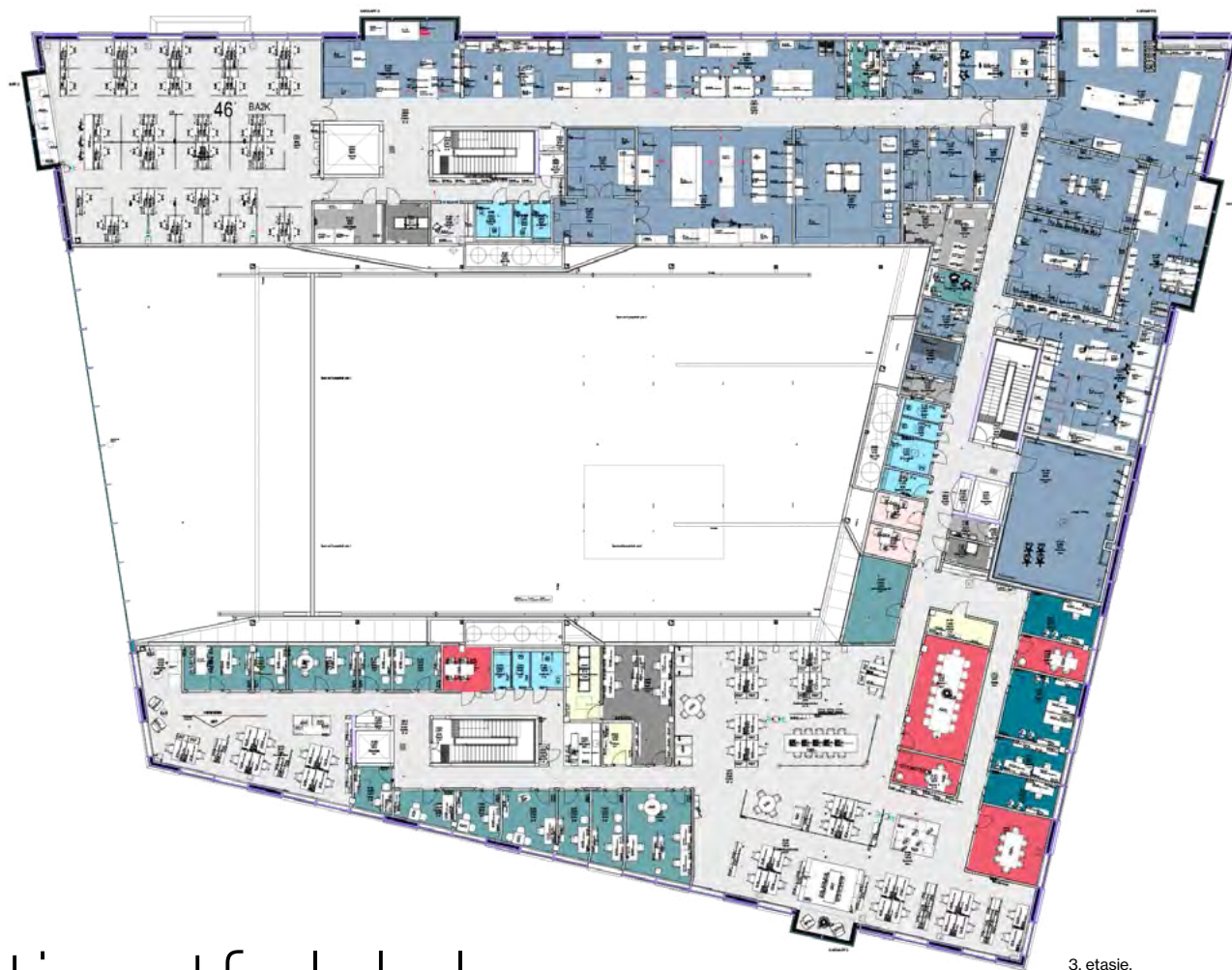
FAKULTETET FOR KUNST, MUSIKK OG DESIGN (KMD) UIB → BERGEN

AS SCENARIO INTERIØRARKITEKTER

Prosjektansvarlig → Camilla Krogh, interiørarkitekt MNIL

Prosjektmedarbeider → Tjodun Medbøe, interiørarkitekt MNIL

KREDITERING → SIDE 162

Kreativ utfoldelse

Scenario ble engasjert av Kunst- og Designhøgskolen i Bergen – nå UiB Fakultet for kunst, musikk og design (KMD) – som prosjekterende interiørarkitekt til deres nye bygg i Møllendal, Bergen.

Scenarios oppgave har vært å skape et helhetlig interiørkonsept, programmering av løst og fast inventar i brukerutstyrsprosjektet, brukermedvirkningsprosesser, detaljprosjektering, anbudsbeskrivelser og -evaluering samt oppfølging av egne leveranser. Her inngår prosjektering og innredning av fellesarealer (kantine, bibliotek, prosjekthall, studioer, flerbruksrom osv), undervisningsrom, 32 ulike verksteder og kontorarealer/studioer for 100 administrasjons- og fagansatte samt

studieplasser for 350 studenter. I denne prosessen var utvikling av modulbaserte veggssystemer i undervisningsarealene for både kunst- og designelvene.

Scenario har utover generell prosjektering hatt hovedansvar for brukerprosesser, planløsninger og beskrivelser av alt løst inventar underlagt LOA. De ønsket å se KMDs nye lokaler som et multifunksjonsbygg og et «utstillingsmonter» med lav terskel mellom studieretningene.

Hele utviklings- og skaperprosessen hos studenter, stipendiater og ansatte kan sees som et teater hvor alle byggets brukere kan ta del i, bivåne og la seg inspirere av.

Med et interiør som er utadvendt og intuitivt tilrettelegger man for bedre samhandling og økt kommunikasjon mellom studieretninger og faggrupper, en kulturell

merverdi for KMD.

Høsten 2014 signerte AS Scenario kontrakt med KMD, som ansvarlig interiørarkitekt for anskaffelser av alt løst og fast inventar. Bygget er Snøhettas første bygg i Bergen, prosjektert av Statsbygg.

KMD leide tidligere lokaler seks ulike steder i Bergen, noe som førte til en tungvint drift. Samlokaliseringen samler alle skolens aktiviteter under ett tak og tanken er at de nye lokalene skal legge til rette for tverrfaglig samhandling og utvikling av sammensatte kompetanser. I tillegg til å stimulere følelsen av én felles skole, skal den nye løsningen gi vesentlige innsparinger mht. driftsutgifter.

Høgskolen i Bergen er en kjent ærverdig institusjon, med et stolt og levende blikk mot fremtiden. KMDs visjon, samfunns mål og virksomhet, ga interiørarkitektene ambisiøse

Kantine.

Bibliotek.

Klasserom.

og spennende utfordringer sett fra et interiørfaglig ståsted. Med høye faglige ambisjoner må også byggets arkitektur, innvendig og utvendig, understøtte dette. Det var både utfordrende og inspirerende på samme tid.

Bygget skal internt og eksternt virke innbydende, vekke nysgjerrighet og stimulere til interesse og engasjement. Derfor må opplevelse og inspirasjon, knyttet til byggets formål, komme i fokus. Skolens mange bruksområder og utstillingsarealer stiller krav til dynamikk og variasjon i interiøret og materialvalg. Bruken er tøff, og det er viktig at løsningene står seg over tid, og «slites pent».

Scenariets rolle som interiørarkitekt har vært å ivareta institusjonens visjoner og mål gjennom valg av løst inventar, samt være bindeleddet mellom sterke arkitektoniske

føringer og funksjons- og brukerbehov.

Deres oppgave var å utvikle et designkonsept som kommuniserer med arkitekturen, og samtidig gir egenart og identitet til de ulike fagavdelingene. Inventaret skulle inspirere til kreativ utforskning og utfoldelse, men også skape et stille bakteppe for brukernes arbeids- og utviklingsprosesser slik at disse aktivitetene trer frem.

I prosessen har de vært en engasjert, resultatorientert og målfokustert samarbeidspartner - men som også har mot til å utfordre!

Et tett og konstruktivt samarbeid med involverte bruker- og fagmiljøer og arkitekt, har vært en forutsetning for et godt sluttresultat.

Byggets karakter og arkitektoniske løsninger er like flotte som de er krevende,

når det kommer til utforming av studentenes arbeidsarealer. Både undervisning, struktur og arbeidsform, er veldig ulik mellom kunst- og designavdelingene. Mens kunststudentene arbeider med mer individuell fordypning, har designstudentene fortsatt undervisning i «klasserom» etter grupper og trinn. I et undervisningsbygg der elevens arbeidsarealer er utelukkende åpne, stilte dette dem overfor nye utfordringer. Resultatet ble at de utviklet to ulike veggsystemer: Et modultbasert for avluksene til kunststudentene, og et multifunksjonsbasert system for «klasserommene» til designelevne.

FORSIDE
KEEPING AN EYE
ON THE WORLD →
CATHERINE OPIE → HOK
TORSTEINSEN DESIGN AS
→ Side 64

BAKSIDE
THE SAGA CHAIR
FOR ARIAKE COLLECTION
ANDERSSON & VOLL AS
→ Side 10

Norske interiørarkitekters
og møbeldesigneres landsforening

JOSEFINES GATE 34
0351 OSLO

nil@nil.no
www.nil.no
facebook.com/NILsiden

ISBN 978-82-91194-28-8
ISSN 0803-7582

